

Hay Pundaldallanan Kimmulug

Pictorial Pilgrim's Progress

Batad Ifugao

Translated by

Francis Poligon

and

Len Newell

Summer Institute of Linguistics-Philippines
Translators 1985 **Publishers**

Published
in cooperation with
Bureau of Elementary Education
and
Institute of National Language
of the
Ministry of Education, Culture and Sports
Manila, Philippines

Translated by permission from PICTORIAL PILGRIM'S
PROGRESS by John Bunyan. Copyright 1960, Moody
Press, Moody Bible Institute of Chicago

Funds for the printing of this Publication were
provided by UNICEF.

Pilgrim's Progress
in Ayangan Ifugao
Second Printing

39.20-1284-3C

54.120P-846058B

Printed in the Philippines

PAUNANG SALITA

Ang isang katangiang masasabi tungkol sa Pilipinas ay ang pagkakaroon nito ng iba't ibang pangkat etniko na nag-aangkin ng kani-kanilang wikang katutubo. Gayon man, ito'y hindi naging balakid sa pag-unlad ng bansa, bagkus nagpatibay pa nga sa pagbubuklod at pagkakaisa ng mga mamamayan tungo sa pagkakaroon ng isang diwang panlahat.

Ang aklat na ito ay isa sa serye ng ganitong uri ng mga babasahing inihahanda para sa higit na ikalilining ng mga kaalaman, kakayahan, kasanayan, pagpapahalaga at pagmamahal sa sariling wika ng mga mag-aaral.

Sinikap na malakipan ang aklat ng mga paksang inaaakalang magdudulot ng malaki at makabuluhang kapakinabangan sa mga gagamit nito. Sa paghahanda ng mga ito'y isinaalang-alang ang mga pangkalahatang layunin ng bansa. Isinaalang-alang din ang mga pangkasalukuyang pangangailangan ng mga mag-aaral sa pagpapalawak at pagpapayaman ng kanilang talasalitaan, paglinang ng kakayahang gumamit ng wikang gamitin at wastong pagsulat nito. May inilakip ding mga pagsasanay na inaakalang makatutulong sa mabisang pag-aaral ng wika. Matitiyak na ganap na nilang natutuhan at nauunawaan ang wika kung ito'y buong katalinuhan na nilang natatalakay sa klase at naiugnay o nagagamit sa tunay na buhay.

Buong pagmamalaking inihahandog ng Ministri ng Edukasyon, Kultura, at Isport ang aklat na ito taglay ang matapat na hangarin at mithiing lalo pang mapataas ang uri ng edukasyon para sa di marunong bumasa at sumulat sa pamamagitan ng pag-aaral ng kinagisnang wika. At inaasahan din sa gayon ang madaling pagkatuto ng wikang pambansa.

Onofre D. Corpuz
Ministro ng Edukasyon,
Kultura, at Isport

HAY AAT DI NANGITUDO' ETE

Heten nangitudo' eten libnu, ya hi John Bunyan, an ma'al'alín tagu. Hidin penghana, ya nabalud, an dimmalat di puntudtuduwanah hapit Apo Dios. Mu din nabaludana, ya munlungdaya, ti hay adina pannigan hinan ihawana, ya nan imbabaluyña; mu enedpolna damdama, ya hi Apo Dios nangehdolana. Ya heden nabaludana, ya ongol di nunnomnomanah din ibbanan ma'amu'amung an kimmulug. Ti hiya, ya ibilangna dida hi imbabaluyña, ti hay kimmulugandan Apo Dios. Hiya, ya penhodnan bumi'ah di pangulugda, at hiyaat unna ninomnom an itud'an dida. Mu heden puntud'ana, ya paddungnay nun'enap, an titiggonay pundaldallanan nan kimmulug hi ayandad abuniyan. Mu hiya, ya agguyna intuluy an intud'an dade han kimmulug, ti unat goh hene han paddungnay enenapnay intudtudo'na, ta intutuluy nad nangamung un dimma'puh, ta hiyah ten libnud ugwan, an mungngadan hi PUNDALDALLANAN KIMMULUG.

Wa han ohan algaw, ya mundaldallana' hinar inalahan
an atata'ot, an mi'id ah kimang hi tigon; ya inah'upa' han
liyang, ya himmigupa', ya inumbuna', ya nalo'a', ya unna'
at goh nun'enap.

Ya hay enenap'u, ya tinnig'u han lala'in nunlubung hi
nun'apa'i, ya didin'ugnay babluyda. Ya waday inodnanah
libnu, ya wada goh han ongol an madamot an makutuh
bonogna. Ya hay tinnig'u, ya linukatanay libnuna, ya
ente'anan gun mumbaha. Hay tinnig'u, ya limmugwa, ya
wimmigwiwigwig goh hi ta'otnan de han binahana. Ya
kimmiyol, an alyonay, Anggoh han ato' nin?

Ya unat goh immanamut hi dolada, ya nun'ipaphodnan inihuan di angahna, ta adi immatunan ihawana ya nan imbabaluynah un limmugwalugwa. Mu la'tot, ya adi pa'edpol, at an amin di ninomnomna, ya imbaagna damdama. Ya inalinay, He'a, ihawa', ya da'yun imbabaluy'u, ya ten madamot tun wah makutu' an ongol, an adia' pa'addon. Ya hay ininnila', ya heten babluy an wadan tu'u, ya gohbon nan apuy an malpud abuniyan. Ya gulat un tu'u ma'ah'upan, at me'yeghob tu'u. At hay mahapul, ya anapon tu'uy lumayawan tu'u.

Mu hi ihawana, ya nan imbabaluyna, ya manoh'ada, ya tuma'otda, ti alyonday, Ini ya unna ete'an mun'angaw. At agguyda kinulug heden inalina. Mu hay olas eden punhahapitanda, ya na'ahom, at alyonday, Umuy'a molo', ti alyonda nin hi nomnomday, ta way aton di nomnomnan pumhod.

Mu heden nahdom. ya agguy nolo', ti unnaat goh
inyal'allan nimmomnonomnom. ya gimmohogohom hi
ta'otna. ya limmugwalugwa.

Ya unat goh heden helhelong, ya immuy hi ihawana,
ya nan imbabaluynan mangibagan 'hiyah aatna. Ya
alyonay, Unnaat goh inyal'alla din aat'u, at impidwanan
mangalin didah un maghob nan babluyda.

Mu adida ahan kulugon hiya, ya undaat goh
kikkikiyan hiya, ya inhingalda, ya binataananda hiya.

At enedpolnay ina'inatda; ya la'tot, ya numbanggad hi kuwaltuna. Ya mi'yap'apa, an alyonay, Anaad ta ha'in, ya umata' hitu? Ya munlungdaya ti nan ato'aton nan pamilyana. At la'tot ya nunluwalun Apo Dios ta ehmo'ana dida.

Ya abigabigat hi gunna pundaldallanan hinan payaw,
ya gunna bahabahaon nan libnuna. Ya nan umu'uddum ya
gun munluwalu ay Apo Dios. Mu lumungdalungdaya
damdama. Ya hay pumbahbahaana, ya mumbugaw an
alyonay, Anggoh nin di ato' an mabaliwan? Ya
wimmaningngiwingngi an ay ihunay unna tigon di
lumayawana, mu un timmata'dog, ti adi pa'annomnom hi
lumayawana.

Hin'alina, ya wa han lala'in immuy ay hiyan, hay ngadana, ya hi Muntudtudu. Ya alyonay, Anaad ta lumugwalugwa'a? Ya alyon Kimmulug di, Apu, hay binaha' eten libnu, ya alyonay matoya'; ya hay alpahan di ataya', ya mahumalyaa' goh hi atata'ot. Mu adi' ahan pohdon an matoy, ya adi' goh pohdon an mahumalya, ti atata'ot. Ya tembal Muntudtudu, ya alyonay, Oo, mu do'ol di ligat hitun luta; ya anaad ta adim pohdon an matoy, ta way atonan mapogpog? Ya alyon Kimmulug di, Gulat ta matoya'. ya ini, ya heten madamot an wah bonog'u, ya ilutunga' hi ad dolom, at umuya' ad imbilnu.

Ya alyon Muntudtuduy, Goh ta do'ol di problemam, ya adim anapon di bumadang ay he'a? Ya tembal Kimmulug, ya alyonay, Manu ay wadaa' hitu, ti mi'id inila' hi umaya'. Ya indat Muntudtudu han nali'up an pepel, ya binahana, ya alyon den binahanay, Mahapul an lumayaw ayu, ta mabaliwan ayuh din agadyuhan di bumungtan Apo Dios. Ya unat goh nalpah an binahana, ya nunligguh ay Muntudtudu, ya alyonay, At hay lumayawa' mah?

Ya tinudun Muntudtudun alyonay, Dayah di pantaw hinan buludnan adagwi, at hiyay umayam. Ya tembal Kimmulug ya alyonay, Mu den mid tigo'. Ya tembal Muntudtudu, ya alyonay, Daya, undan mi'id tigom ede han dilag? Ya alyon Kimmulug di, Tigo' hi itang, mu ten un adi umday mata'. Ya inalin Muntudtuduy, Ihamadmun mannig, ya inyandongmun umuy, at ah'upam henen pantaw. Ya wa ay ta umatam'an den pantaw, ya kinuikugmu, at waday mangitudu goh hi ohah atom.

Ya intuluy'un nun'enap, ya tinnig'uh nen lala'in inunudnay inalin Muntudtudu. At tinnig'u hiyan timmagtag an immuy. Ya unat goh bimmataan, ya tinnig ihawana, ya nan imbabaluyna hiya. Ya nun'ayaganda hiyad way atonan mumbangngad. Ya unat goh dengngol Kimmulug nan inalin din pamilyana, ya empopnay ingana, ya intuluynan umuy damdama. Ya alyonay, Baliwana'! Baliwana' hi mid pogpogna! Mu agguyna winingwingih den babluy, ti nalbih nan panggelna.

Ya nan heneggona, ya limmahundan mangamang ay hiyan tumagtag an umuy. Mu heden tumagtagana, ya nan udumna, ya kikiyanda hiya, ya nan udumna ya ayaganda hiya, ta mumbangngad. Ya waday duwah ni'yamung, ya alyonday, Mahapul an umuy tu'u ipabangngad hiya. Hay ngadan di oha, ya hi Nalot di Nomnomna, ya hay ngadan di oha, ya hi Abulut.

At timmagtagdan immuy ay Kimmulug.

Ya inalin Kimmulug ay daden duway. Anaad ta unudona'? Ya alyonday. Manu ay mangunud amin he"a. ya ta al'alu'onmi he'ad mumbangngad tu'un amin. Ya tembal Kimmulug. ya alyonay. Adi ahan mabalin hene. ti nan nunhituwan tu'u. ya ma'ubah. Ti hay inila'. ya ubahon di apuy hi awnih nen babluy tu'u. Ya gulat ta mihihinna ayuh na. at mi'yubah ayu; at un ayuat mi'yalin ha'in. Ya alyon Nalot di Nomnomnay. Undan mabalin hi unmi taynan nan maphod an itaguanmi. ya nan liligwami? Ya tembal Kimmulug ya alyonay. Hiyah ne pohdo' hi mahapul hi atonyu. Mu manu ti mun'aphod hana. mu waday ohah ma'aphod an hiyah ten aya'. Ya gulat ta mitnud ayun ha'in. ta itutuluyyud adi ayu humiga. at midatan ayuh nan midat ay ha'in hi awni.

Ya inalin goh Nalot di Nomnomnay, Ngadan nin di anapom an dumalat hi panaynam hinan ma''aphod an babluy tu'u? Ya alyon Kimmulug di, Henen tawid an ah'upa', ya mi'id di apitayana, ya adi pumuhi, ya adi ma'ma''ubah, an matalepon ad abuniyan. Ya gulat ta ilulud nan tagun manganap, at midatan. Bahaonyuh ten libnu, ta hiyay mangituduh aatna. Ya mungngohoy hi Nalot di Nomnomna, an alyonay, Hay hulbin nen libnu? Mi'banggad'a unu adi'a? Ya tembal Kimmulug, ya alyonay, Adia', ti ten miluh an impadeh'un umuy, at adi mabalin hi mumbanggada'.

Ya inalin Nalot di Nomnomnan Abulut di, Ma'aat ta mumbangngadtad okod hiya, ti heten lala'i, ya un ay nabongang, an mid poto' di punnomnomana, ti alyona nin di un hiyay nanginnilan tagu, ya mi'id ah nipaddungana! Ya inalin Abulut di, Adim layahan hiya, ti hiya, ya maphod an tagu, ya henen inalina, ya makulug. Hay wah nomnom'u, ya pohdo' an mitnud ay hiya. Ya tembal Nalot di Nomnomnan alyonay, Undan pohdom an middum ay hiyan mi'bongang. Ma'aat ta mumbangngadta. Undan way nanginnilah pangiyayan ten tagun he'a? At mumbangngadtaat, ya adi'a ay nabongang.

Ya inal'alu' Kimmulug didan alyonay. Adim al'alu'on heten ibbam an ibangngad. ta un ayuat mitnud an duwa, ti makulug tun inul'ulgud'un hay aat di pun'am'amlongan, ya hay pumbagtuan hi awni. Ya gulat ta adia' kulugon, at bahaonyu tun nitudo' hitun libnu, ti an amin di nitudo', ya makulug ahan. Nan nangitudo' eten libnu, ya nibugha' di dalanad way abaliwan tu'u. Ya inalin Abulut ay aginay. Pohdo' an mitnud eten maphod an lala'i, ta mi'holtapa' ay hiya. Ya inalinan Kimmulug di, At inilam mah hene han anapom an ayan? Ya tembal Kimmulug ya alyonay. Wah nan pangngelnan inalin Muntudtudu, an alyonay, Gulat ta atamanta, ya waday mangituduh ayanta goh hi oha. Ya tembal Abulut, ya alyonay, Maphod, at umuyta mah.

Ya alyon, Nalot di Nomnomnay, Adia' ahan mitnud hinan umat hitun nabongang di nomnomna, at unna' at umanamut. Ya intuluy'un mun'enap, ya tinnig'u da Kimmulug ay Abulut, an munhaphappitan an muntunuddan umuy. Ya inalin Kimmulug di, Mun'am'amlonga' hi nangngolam, ya ten mitnud'an ha'in. Mu gulat ta inilan Nalot di Nomnomnay ma'at hi atata'ot hi awnin nen babluy, at adina pohdon an mumbangngad. Ya inalin Abulut di, Heten pundaldallananta, ya agaas ta ul'ulgudom an amin di aat nen umayanta, ya hay aat di idduman tu'uh di, va hay aat goh di pi'yan'anlaan hidi. Ya inalin Kimmulug di, Enela' hi puhu', mu mid olog'un manguhgud hi aatna. Mu pohdom ay an innilaon, ya bahao', ta innilaom di ulgudon te han nitudo' hi libnu.

Ya inalin Abulut di. Hay inilam? Makulug heten libnu unu adi? Ya inalin Kimmulug di, Inila' an ma'akkulug hete, ti nan nangitudo', ya adi ahan munlayah. Ya inalin Abulut di, Akkay mah ulgudom an amin di inalin ten libnu. Ya inalin Kimmulug di, Wada han mumpapto' hi mid pogpogna; ya mid am'amungit hi matoy hinan pumpapto'ana, ya mi'tagu tu'uh mid pogpogna. Ya inalin Abulut di, Hay ngadan goh di udumna? Ya inalin Kimmulug di, Waday midat hidih uklup di ali an mangipabagtun ditu'u. Ya waday midat hi lubung an ma'appaha' an humilin umat hi algaw. Ya inalin Abulut di, Oo, ma''aphod hene, ya hay udumna goh? Ya inalin Kimmulug di, Heden babluy, ya mi'id munlungdaya, ya mi'id ah kumiyol hidi. Ya nan mumpapto' hidi, ya apulugonay lugwan nan wah di ta adida ipidpidwan lumugwa. Ya inalin Abulut di, At ngadan nin di i'ibba tu'un wah di? Ya inalin Kimmulug di, Nan wah di, ya didanay limmun nan mumpapto' an ma'appaha'da, ya humilida goh. Ya wada goh di linibun nahhun an wah di, an nalpuh tu. Ya an amin di wah di, ya na'allinis di puhuda. Ya ongol di pumpopohhodanda, ya mid ahan ah baholda.

Nan nabagbagtun wah di, ya didanay nipaligligat hidin wadandah tu, ti nan ina'inat nan tatagu. Ya manu ay nipaligligatda, ti hay pamhodandan nen mumpapto', ya hay pangunudanda. Hay aat di nipadildilahanda, ya numpuhitday udumna, ya genhobday udumna, ya inanudday udumna, ya impa'andah nan ata'ta'ot an animal di udumna. Ya ad ugwan, ya mi'tagudan Apo Dios hi mid pogpogna. Ya alyon Abulut di, Maphod hanan amin nan inulgudmu, an ten ipa'amlonga'. Mu hay aton tu'un mi'yanla, ta way aton tu'un mi'datag hina? Ya inalin Kimmulug di, Hay intudo' Apu tu'un ten libnu, ya inalinay, Gulat ta way odawon tu'un hiya, ya ab'abbulut an mangidat. Ya inalin Abulut di, Mun'am'amlonga' an nangngol an amin hina, at punnaudontan umuy ta ag'aga ya immatamtah di. Ya inalin Kimmulug di, Ul'ulodyo' ti ten madamot tun wah bonog'u. Ya intuluy'un nun'enap, ya tinnig'un immatanandah nan un itang an lobong an mungngadan hi Humiga. Mu henen lobong, ya luyun, an wah nan gagwan di dalan.

Mu heden pundaldallananda, ya aggyuda tinnig heden lobong, ti gunda umanul'ulgud, at nakuhbungdan duwa. Ya wan pohdondan ituluy mu mid atonda, ti undaat gun mapipito'; ti heden madamot an wah bonog Kimmulug, ya paddungnay unna pun'inat hiyah bunolna. Ya inalin Abulut di, Anaad nin ta aggyuta tinnig hete ya untaat goh nilutto'? Ya' inalin Kimmulug di, Tagwan; mid inila' hi na'at. Ya inte'an Abulut an bumungot ay Kimmulug an alyonay, Undan hiyah te din inalim an pun'an'anlaan? Ya anaad ta alyon unta ete'an umuy, ya untaat goh milutto'? At undan adina iyal'allah unta ituluy?

Ya inalin goh Abulut di, Gulat ta duma'ala' ta adia' matoy ete, at mumbanggada' hi dola tu'u. Ti henen inulgudmun umayam, ya okod'an mangituluy. At palpaliwan Abulut, ya dimma'al hinan pingit di lobong, ya numbanggad, at agguy tintinnig Kimmulug hiya.

At inanuhan Kimmulug an dinalan hede han pito' an lobong, ta nangamung inatamanay pingitnah appit di pantaw hinan ayana. Mu mid atonan duma'al, ti heden wah bonognan madamot, ti napipito', at ente'ana goh an ma'unug. Ya intuluy'un nun'enap, ya hay tinnig'u, ya han lala'in hay ngadana, ya hi Bumadang, an immuy hinan pingit di lobong.

Ya inalinan Kimmulug di. Anaad ta wah na'ah na? Ya tembal Kimmulug an alyonay. Manu ay wadaa' hitu. ya inal in Muntudtuduy, umuya' eden pantaw, ta way ato' an mabaliwan eden atata'ot an ma'at hi awni. Mu unat goh hay pundaldallana', ya nilutto'a' eten lobong. Mu anaad ta agguymu tinnig?, an alyon Bumadang. Anaad ta agguymu inhamad, an ihnay nipatlo' hi batun gopa'on, ta ag'aga'an bimmad'ang? Ya inal in Kimmulug di, Manu ay, ya unna' umiyahup an umuy eden pantaw, at un'u imbalah'at, at hiyaat unna' milutto' eten pito'. Ya alyon Bumadang di, Idawdawmuy ngamaymu, ta inato' he'a. At ininat Bumadang hiyad dimma'al, ya ni'ta'dog hi Kimmulug ay Bumadang.

Ya alyon Kimmulug di, Anaad ta hiyah te dalan hi malpuh nan ma'ubah hi miyuy hidih nan na'ullipit an pantaw, ya goh ta adi mataponan hi luta, ta way aton nan mange'wan adi milutto'? Ya alyon Bumadang di, Mabalín, mu adi nalakah aton. Manu ay wadah ten lobong, ya gulat ta inilan nan taguy baholna, ta e'wanan te, ya ay pito' an ma'anud di baholnad ma'amung eten lobong. At hiyaat un hay ngadan ten lobong, ya Humiga. Ya inilan ay nan tagun agguy nabaliwan hi bahol, ya tuma'ot, ya munduwaduwa goh. Mu an amin hanan bahol, ya ma'anud, ta ma'amung eten lobong. Mu ta'on, ya adi pohdon nan nabagtun Ali un way umat hituh lobong. Mu nete'ah din hinlibud hiyam di gahut di tawon di inat nan linala'in mangipaphod ete, mu mid ologda damdama.

At hiyah ten gopa'on di immandal di nabagtuh Alin owon. Mu wa ay ta immudan, ya naligat hi pannigan, ti mehemal hinan pito' Mu nan udumna, ya ta'on unda ah'upan, ya ma'uiawdan mange'waat mibahhawda, ya nilutto'da. Mu ta'on, ya awnid umatamdah nan na'ullipit an pantaw, at nahamad mahkay di dalan.

Ya intuluy'un nun'enap, ya heden enenap'u, ya tinnig'uh Abulut an immatam hi dolana, ya do'olday i'ibbanah nanamun hiya. Ya alyon di udumnay, Oo, nanomnoman'an tagu ti ten numbangngad'a. Ya nan udumna, ya alyonday un nabongang, ti tuwalid mitnud ay Kimmulug. Ya nan udumna, ya linayahanda hiya, ti alyonday un matmata'ot, ti anaad ta alyon un umuy, ya unat goh numbangngad, an adina ituluy an ta'on un way ligat? Mu hi Abulut, ya ni'yibun ay dida, ya inyungnguyungna ti bumain. Ya la'tot, ya intulid Abulut an himmapit. Ya ente'ana mahkay an ilayahan hi Kimmulug.

Mu hi Kimmulug, ya intuluynan mundaldallanan. Mu hiya, ya un oh'ohha. Mu hay pundaldallanan Kimmulug, ya wada han lala'in umuy mangalawah ay hiyah nan payaw. Ya henen lala'i, ya ongol di adalna. Ya hay ngadana, ya hi Adal Hitun Luta. Ya hay ngadan di babluy nen lala'i, ya Napnuwan Di Adal Hitun Luta. Ya henen babluy, ya ongol, an neheggon hinan babluy Kimmulug.

Ya hi Adal Hitun Luta, ya tinnignah Kimmulug an yumahyayahyah, ti heden madamot an imbangawna. Ya alyon Adal di, Ngadan di umayam, ta anaad tuwalid madamot di imbangawmu? Ya tembal Kimmulug ya alyonay, Immannung an madamot, ya mid mapto' nin, ya mi'id udumnah taguh mamangdon hi umat hituh madamot! Undan pohdom an innilaon di umaya'? An unna' umuy ede han na'ullipit an pantaw, ti dengngol'un waday nunhituh di hi mangulgud hi a'aanan te han madamot an imbangaw'u. Ya tembal Adal ya inalinay, Undan mid ihawam ya mid imbabaluyumu? Ya alyon Kimmulug di, Waday ihawa' ya imbabaluy'u, mu mid ato' an mi'yam'amlong ay dida, ti heten madamot an imbabangaw'u. At ay paddungnay nangiwiwadyaa' an mi'id.

Ya inalin Adal Hitun Lutay, Wada han maphod an itugun'un he''a, hi unmu pohdon an donglon. Ya tembal Kimmulug, ya alyonay, Oo, Pohdo' an donglon, hi un maphod. Ya alyon Adal Hitun Lutay, At punnaudom an anon han bangawmu. Ti gulat hi unmu adi anon henen bangawmu, at matuluy henen numonomnomam, ya mid atom an mangiyamlong hinan idat Apo Dios ay he''a. Ya inalin Kimmulug di, Hiyah ne pohdo' hi anapo', ta way aton ten madamot an imbangaw'un ma'aan. Mu ten mid abalina', ya mi'id goh abalanan nan ni'babluya' an bumadang an mangaan. Manu ay umuya' hitu, ya ta anapo' di mangaan. Ya inalin Adal Hitun Lutay, Han nangalin he''ah un'a umuy hidi, ya na'aan? Ya tembal Kimmulug ya alyonay, Hi Muntudtuduy nangalin ha''in. Ya inalin Adal di, Undan hiya dan hene han inalina? Na''appuhih nen inalanan he''a. Heten owom an kolha, ya na'appuhi, ya atata'ot ya un nan udumnan kulhah tun luta! Mid mapto' ya adim kulugon ad ugwan, mu awni, ta ah'upam, at kulugom mahkay.

Ya hay inila' ya ta'on ad ugwan, ya ihnay inah'upam hi problemam, ti ne an napipito' nan gina'um an nalpuh nan lobong, an mungngadan hi Humiga. Ya anaad ta itutuluyumu? Ya hiyah ne te'an di problemam ya anggay, mu iyal'allanan ihnay do'ol. At donglom di alyo', ti ha'in, ya na'annomnomana' ya un he'a. Ti heten owom, ya ah'upam di do'ol an ligat, ti mabmablay'a, ya mun'atipul'a, ya munhinaang'a, ya mah'aw'a, ya waday, mangengot ay he'ah hanggap. Ya akkay goh alaton da'ah nan atata'ot an animal hi inalahan, ya atata'ot goh hi un homelong hinan mahdom. Ya aggu'y'u goh inilah un'a matoy. Ya anaad ta unudom di inalin Muntudtudu? Tigom an pumuhi itaguam.

Ya inalin goh Adal Hitun Lutay, Hay na'at ta namag ya waday madamot hi ibabangawmu? Ya tembal Kimmulug, ya alyonay, Hay dimmalat hi wadan ten madamot ay ha'in, ya hay numbahaa' eten inodna' an libnu. Ya tembal Adal, ya alyonay, Oo, hiyah ne inolma' hi na'at. Nan umat ay he'an nakudang di nomnomna, ya adim ipadah an mun'adal hinan naligat an adal. Ti gulat ta atom di umat hina, at la'tot ya mapa'i nomnommu, ya mun'angaw'a. Ya alyona goh di, Waday tinnig'uh udumna hi paddungmun dumalat di umatandah na, ya munduwaduwada, ya ita'otdan amin di logom. Ya malgom di tulungondah ayan, ta ah'upanday mid iniladah punligatanda. Ya tembal Kimmulug, ya alyonay, Oo, mu ha'in, ya inila' di ato', ti hay pohdo', ya hay a'aanan ten madamot an imbabangaw'u. Ya inalin goh Adal Hitun Lutay, Oo, mu heten kulha, ya atata'ot ahan. Ya gulat ta pohdom an pumhod di aatmu, ya anaad ta umali'ah tu? Gulat ta donglom tun alyo', at ibaag'uy aatna, at pumhod di aatmu. Ya ta way atom an adi mange'wan ten nappuhin atata'ot an owon. Ya ibaag'u goh di atom, ta way aton nan madamot an inyabbam an ma'aan. Gulat ta unudom tun hapito', at mabaliwan'ah nan punligatam, ya ongol di umamlongam, ya malenggop'a goh.

Ya tembal Kimmulug ya inalinay, Inilam ay hene, ya agad ulgudom, ta innilao'. Ya inalin Adal di, Oo, ne, pumhod'a mahkay, ti nen donglom di ulgudo', an nanomnoman hitun luta. Ya alyonay, Heden babluy an ma'amang, ya hay ngadana, ya Matugun an Babluy. Ya heden babluy, ya wada han lala'in hay ngadana, ya hi Un'unnud hi Uldin. Ya hiya, ya nala'eng an tagu. Ya an amin di tagun den babluy, ya ulgudonday amaphodana. Ya hiya, ya inilanay aat di umat hinan problemam. At olom ya inilanay aton, ta way aton nen madamot an imbabangawmun ma'aan. Hiya, ya do'ol di binadanganah umat enen problemam. Ya abalinana goh an bumadang hi nomnom nan umat ay he'a, an mid poto' di nomnomona. Ya gulat ta mi'id hi Un'unnud hi Uldin, mu ihna goh han imbaluynah dolada, an umat ay amanay aatna goh, an nala'eng, at badangan da'a, ta way aton nan madamot an imbangawmun ma'aan. Adi nin maphod hi un'a mumbangngad hinan babluymu. At hay atom, ya ayagam hi ihiwam ya nan imbabaluymu, ta ad Matugun an Babluy di pi'hituwanyu, ti do'ol di baun baluy, ya nalakay abang, ya adi goh nangingay ma'an. Ya an amin di hegnom, ya ma'ma'ullayda, ya mid mangakaw, ya ma'abbabadangda goh. At mid al'alín da'yu, ya mi'yam'amlong ayuh di.

Ya alyon Kimmulug hi nomnomnay. Makulug ay henen inalin Adal Hitun Luta, at unudo'. At inalinan Adal di, At itudum di owon an umuy hi dolan Un'unnud hi Uldin. At intudun Adal an alyonay, Dayay duntug. Ya inalinay, Hiyah de owom han duntug, ya hay nunhituwana, ya nan pahhadan. At hi Kimmulug, ya inhingngina mali di nange'wana, ta umuy hi dolan Un'unnud hi Uldin, an mumpabadang hidin madamot an imbabangawna.

Ya unat goh inatamanah de han tulid di duntug, ya tinangadna han daplah an nanga' an ay hi'itangan megday, at magabunan nan dalan. Mu tuma'ot an mange'wa, ti alyonay ini ya magabunan di uluna, at timmata'dog hidi, ti mid inilanah atona. At paddungnay inyal'allan di damot din imbangawna ya un din hopapna. Ya hede goh han duntug, ya gun mun'ilat, at ma'atta'ot hi Kimmulug, ti alyonay, Ini ya maghoba'. Ya humablag, ya wumigwig hi ta'otna.

Ya ongol hi puntutuyuana, ti inunudnay inalin Adal Hitun Luta. Ya himbumagga ya inamang Kimmulug hi Muntudtudu an na'uy. Ya hi Kimmulug, ya binumlah di angahnah baina. Ya unat goh immatam hi Muntudtudu, ya tinnig Kimmulug an kukulutona, ya alyon Muntudtuduy, Anaad ta wah tu'a? Mu hi Kimmulug, ya mannongngo' an agguyna tembal.

Ya alyon Muntudtuduy. Undan bo'on he'a din inah'upa' hinan pingit di Ma'ubah an Babluy an limmugwa? Ya tembal Kimmulug an alyonay, Oo, immannung an ha'in. Ya inalin Muntudtuduy, Un'u dan agguy inali heden na'ullipit an pantaw di umayam? Ya alyon Kimmulug di, Oo, immannung an inalim. Ya inalin Muntudtuduy, Ya anaad mah ta ihingngim? Oya inalin Kimmulug di, Oo, ti unat goh dimma'ala' ede han lobong, ya wada han inah'upa' an lala'in mangalih umalia' eten babluy, ta waday mangaan eten madamot an ibabangaw'u. Ya manu ay inunud'u, ya ay paddungnay makulug hiyan tagu. Ya inalin Muntudtuduy, Hay ngadana mah? Ya inalin Kimmulug di, Hay pannig'u, ya paddungnay maphod an tagu, at hiyaat un'u inunud. At hiyaat unna' immalih tu; mu unat goh tinnig'uh te han atata'ot, ya hiyay timma'doga', ti alyo' hi nomnom'uy gulat ta e'wa' ete, ya negday, at magabunana', ya matoya'.

Ya inalin Muntudtuduy, At ngadan ne inalinan he''a? Ya alyon Kimmulug di, Hiya, ya imbaganay umaya', at imbaag'u. Ya tembal Muntudtudu ya alyonay, Ya hay ngadan goh di udumnah inalina? Ya tembal Kimmulug ya alyonay, Imbaganay un waday pamilya', ya alyo' di, Oo, mu heten madamot an imbabangaw'uh bonog'u, ya hiyay dumalat hi mid amlong'un middum hi pamilya'. Ya tembal Muntudtudu ya inalinay, At hay inalina mah ay he''a? Ya alyon Kimmulug di, Hay inalina, ya alyonay, Punnaudom an mangipa'aan hinan bangawmu. Ya unat goh inali' di umuya' ede han pantaw an na'ullipit, ta ibaga' di ato', ta way a'aanan ten madamot an imbabangaw'u, ya inalinay, Waday itudu' hi nalaklaka hi pangipa'aanam ene han madamot an imbabangawmu, an neheggon di owon an'adi umat ene han inalin Muntudtudu. At kinulug'u mah, ya inhingngi' di nange'wa', ti hay pohdo', ya hay a'ag'agaan di a'anan te han madamot an imbabangaw'u. Mu unat goh immatama' ete, ya inhamad'u, ya nat'on, ya timma'doga', ti timma'ota', ya mid inila' hi ato'.

Ya alyon Muntudtuduy, Awnid anapo' di bahao' hinan hapit Apo Dios, ta innilaom di aatna. Ya wimmigwiwigwig, hi Kimmulug, mu dengngolna goh di imbahan Muntudtudu. Ya hay imbahana, ya inalinay, Wadah Hebreo 12:25, an alyonay: Ihamadyuy atonyu, ta adiyu du'gon di pangngolanyuh hapit Apo Dios. Ti nan taguh penghana, ya din'ugday nangngolandah nan inalin di baal Apo Dios, at namoltada; mu gulat ta du'gon tu'u nan alyon Apo Dios, at iyal'allanan mamolta tu'u! Ya imbahana goh di oha an wadah Hebreo 10:38 an alyonay, Nan tagu' an nahamad di ugalida, ya kulugona' ay, ay dida, ya mi'tagudan ha'in hi mid pogpogna; mu wada ay di man'ug ay ha'in, ya diday adi mangipadenol ay ha'in. Henen imbahan Muntudtudu, ya hiyah ne nanugunan Kimmulug, an inalinay, Inhingngim, ya agguymu inunud nan mid al'alín owon, at ten immali'an te han atata'ot an magadyuh matoy'a.

Ya nunlu'bub hi Kimmulug, ya mumbugaw, ya alyonay, Agogohgoha'. ti ten mid potu' di punnomnoma', ya atagua'! At binohwat Muntudtudu hiya, ya inalinay, An amin di aton nan tagun napuhi, ya aliwan Apo Dios hana, an wadah Mateo 12:31. Ya binahana goh hi Juan 20:27, ya inalinay, Ipogpogmu nan punduwaduwaam, ta un'aat kumulug. Ya intuluy Muntudtudun alyonay, Ihamadmun ingaon nan itudu' ay he''a. Ya ta ulgudo' di aat nen lala'in nangipibahhaw ay he''a, ya hene goh han lala'in nangituduh umayam. Henen lala'in nangipibahhaw ay he''a, ya hay ngadana, ya hi Adal Hitun Luta. Immannung hene han ngadana, ti niyunnud hinan aatna. Ti hiya, ya an amin di ma'at hitun luta, ya hiyay unu'unudona; ya hiya, ya do'ol di adalnah aat nan maphod hitun luta. Ya adina ahan donglon di aat di natayan Kristuh nan krus ad Kalvalyu, ya hay aat di abaliwan.

Henen intugun Adal Hitun Luta, ya tuluy nibahhaw. Hay ohah nibahhaw, ya inalinay unmu ihingngi, ta adim unudon nan makulug an kulha. Ya hay oha, ya inal'alu' da'ad pahiwom nan krus Jesus ad Kalvalyu. Ya hay oha, ya hennag da'ah nan dumalat hi atayam.

Ya limmugwa goh hi Kimmulug ti alyonay, Ini, ti hiyah te nin di gurud di ataya'. Ya inalin Kimmulug di, Ay nabonganga', ti inunud'uy inalin Adal Hitun Luta, ti inhingngi' di enengwa', ta aggu'y'u ene'wah nan makulug an kulha.

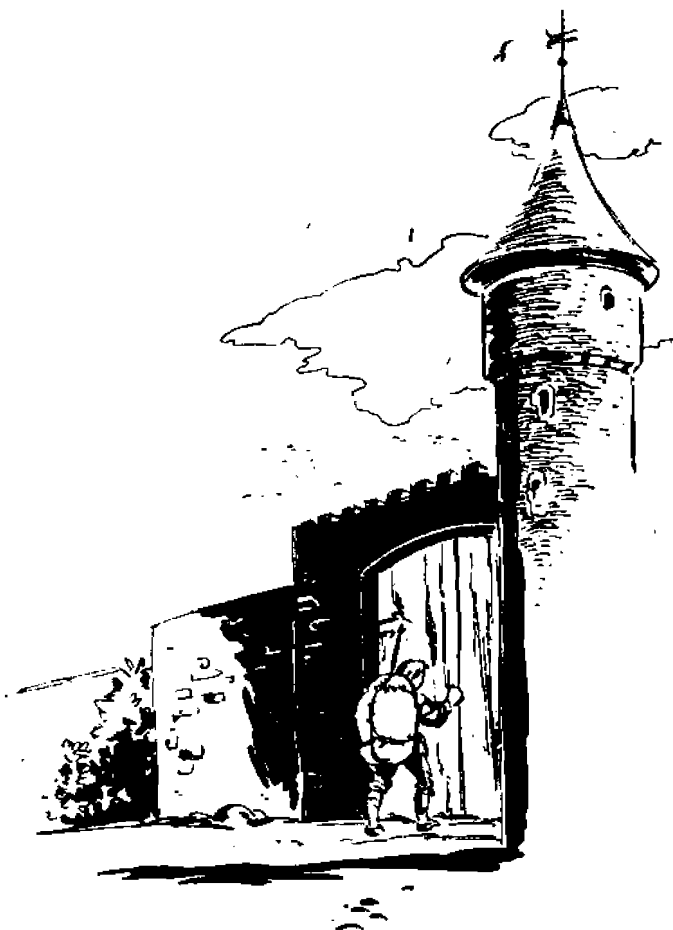
At intudun Muntudtuduy atonad way atonan mumbangngad hinan dalan an miyuy hinan way na'ullipit an pantaw. Ya tinuguna goh, ta way atonan adi mangipidpidwan mabalbaliyan.

Ya alyon Kimmulug di mumbangngad, at ma'em'emeh
hi Muntudtudu, ya alyonay, Halimunan da'an Apo Dios.

Heden numbangngadan Kimmulug. ya waday dinamunah tagu, mu agguay ni'hapit, ya iniwangana dida. Mu heden numbangngadana, ya unna imbalah'at. Mu heden mibalah'at, ya atata'ot an dalan, at nunnaudonan timmagtag, ta nabaliwan, ta inatamana din owon an miyuy hidin pantaw an na'ullipit.

At palpaliwana, ya immatam mahkay hidin pantaw an na'ullipit. Ya hay nitudo' hinan bagtun di pantaw, ya alyonay, Kulkugonyu, at mibughul. At immuy, ya kinulkugna.

Ya la'tot, ya nibughul, ya wada han lala'in hay ngadana, ya hi Ma'ahhimo'. Ya inalinay. Hay ngadanmu? Ya ngadan goh di nalpuwam? Ya hay pohdom hitu? Ya tembal Kimmulug, ya alyonay, Ha'in, ya agogohgoha' an tagu, ya ten nadamtana' hinan madamot an imbabangaw'u, ya nabaholana', ya nalpua' hinan babluy an mungngadan hi Ma'ubah. Ya hay pohdo' an ayan, ya nan duntug ad Hion, ta way ato' an mabaliwan hi agadyuhan di bumungtan Apo Dios.

Ya himbumagga, ya linapdu'na hiya an impahigup. Ya inalin Kimmulug di, Anaad ta umat hinay inatmu? Ya inalin Ma'ahhimo' di, Manu ay ato' he''ah na, ya tuma'ota', ti heten pantaw, ya neheggon hinan ongol an baluy di diablu, an hohoddonay humigup, ta panaonad mid atondan humigup. Ti nan udumna, ya mepto' di pana, at matoyda, ya mid atondan humigup.

Ya inalin Ma'ahhimo' di, Hay nangitudun he'ah owon
an umalih tu? At hi Kimmulug, ya inulgudnan amin di
na'at an amin hi nundaldalananad nangamung di
immatamañan den pantaw.

Ya inhamad Ma'ahhimo' an dengngol din inulgud Kimmulug. Ya unat goh nalpah, ya inalinay, Ma'a, ta itudu' di owom hi pangituluyam an umuy. At alyonay, Dayay ma'andong an kulhah owom. Hiyah ne u'unudom hi dalan. Hay nangiyamman ten dalan, ya din nun'alunon Apo Dios hidin penghana, ya hi Kristu, ya nan intudtuduwana goh. Mu heten dalan, ya nahappahappang an dadamunay nun'ihappang, at hamadom, ta heten ma'andong an na'ullipit di hiyay unudom, ya adim ihingngih nan dadamunan kulha. Henen na'ullipit an dalan di u'unudom, at la'tot ya inah'upam han baluy Mangituduh Aatna. Dumatong'ah di, ya kinulkugmu, at mibughulan'a, ya intuduna goh ay he'an amin di numbino'ob'on an umipano'h'a.

Ya ente'an goh Kimmulug an mundaldallanan eden na'ullipit an dalan. Ya unat goh inah'upanah de han baluy Mangitudtudu Aatna, ya kimmulkukulkug, at la'tot ya waday nangibughul. Ya inalinay, Hay ngadanmu? Ya inalin Kimmulug di, Pohdo' an mi'hapit hinan ad baluy. Ya unat goh immalih Mangituduh Aatna, ya inalin Kimmulug di, Hi Ma'ahhimo' di nangituduh aatnah immalia' hitu.

At humigup'ah tu, an alyon Mangituduh Aatna, ti waday itudu' hi do'ol di punhulbianan he'a. Ya inalin Mangituduh Aatnah nan tagalanay, Tolganyu nan lilin, ta punhilawmi. At inyuyna inyohhah Kimmulug hinan ohan kuwaltu.

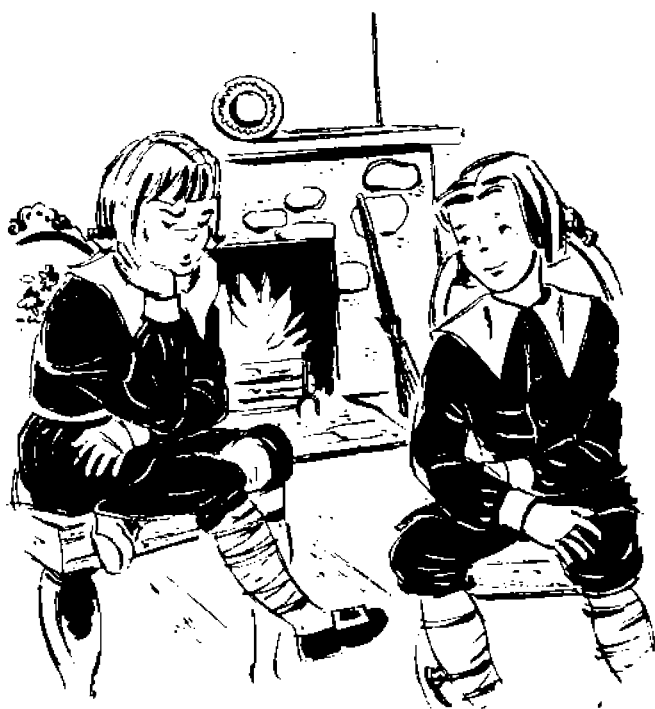
Ya unat goh immatamdan de han ohan kuwaltu, ya tinnig Kimmulug han ongol an latlatun han lala'in ma'ahhimo' di tigawnan timma'dog, ya paddungnay hiyay uma'alu' hinan tatagu. Mu hay matana, ya impatiti'idnad daya. Ya waday na'ahhamad an libnuh inodnana, ya un nan udumnan libnu. Ya hay uluna, ya inyuklupnay uklup di alin balitu', ya waday do'ol hi tataguh tun lutan nebnog ay hiyan de han talatlatun din'ugna, ti didanay nun'appuhi aatdah tun luta. Ya inalin Mangituduh Aatnay, Heten tagu, ya abalinanan manukat hi ugalin di tagu. Ya abalinanan mangipidwan mangiyimbaluy hinan tataguh pidwana. Tigom an ihnaday latlatun di do'ol an tataguh tun lutah bonogna, ya waday uklup di alih uluna. Ya hay itudun ne, ya nan tagun man'ug an amin hi wah tun luta, ya diday mipabagtud daya.

Ya inyuy goh Mangituduh Aatnah Kimmulug hinan naballanaw an kuwaltu. Mu heden kwaltu ya ma'uktul h: hupu', ti agguy nihighigid. Ya unat goh na'amtang, ya inayagan Mangituduh Aatna han lala'i, ya ihigidna. Mu unat goh munhigid, ya immalihbu' din hupu', ya mid aton Kimmulug an humodohda. Ya inalin Mangituduh Aatnah nan babain timma'dog di, Umuymu alan nan danum, ta hibugam nan dotal, ta adi umalihbu' nan hupu'. Ya unat goh inat den babai, ya nahigidan mahkay.

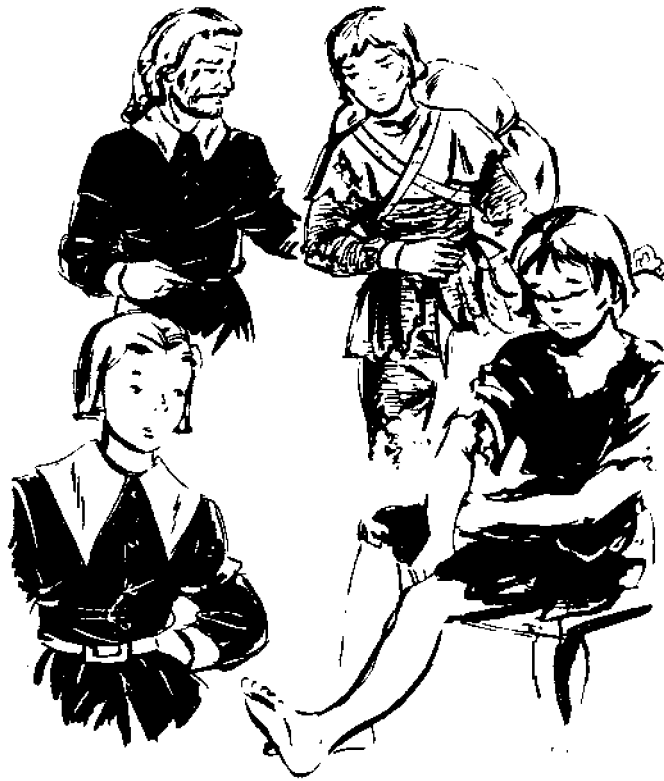
Ya inalin goh Kimmulug di, Hay ibalanan ten inatmu nin? Ya inalin Mangituduy. Hay ibalanan te han kwaltu, ya hay puhun di tagun malinihan. Ya nan hupu', ya hiyah ne baholnah mamuhin hiya. Ya henen nakhun an nangihigid, ya hiyah ne nan uldin. Ya henen babain nunhibug, ya hiyah ne tugun Jesus. Nan uldin, ya mid olognan mangaan hi bahol di tagu, ti unnaaf goh ihtulbuon. Mu unat goh nalmu nan ma''aphod an tugun Jesus, ya hiyay nangubah hi bahol, at malinis nan tagu. At hay odolna, ya nidadaan hi ihinan nan nabagbagtun Ali.

Ya intuluy'un nun'enap, ya tinnig'u goh hi Mangitudu an immuydan Kimmulug hinan ohan kwaltun it'ittang. Ya heden it'ittang an kwaltu. ya waday duwah ung'ungungngah inumbun. Ya hay ngadan di oha, ya hi Nalakan Mitudul, ya hay ngadan di oha, ya hi Mehodan. Ya hay tigaw Nalakah Mitudul, ya ay paddungnay mid lenggopna. Mu hi Mehodan, ya un didindinong. Ya inalin Kimmulug ay Mangituduh Aatnay, Anaad ta hi Nalakan Mitudul, ya adi malenggop? Ya inalin Mangituduh Aatnay, Manu ay umat hina, ti nan o'ommodna, ya inaliday mehodan ta nangamung un umalih ten tawon, ya un midat hanan ma''aphod ay hiya. Mu hiya, ya umiyahup, At hiyaat un mid lenggopna. Mu hi Mehodan ya alyonay, Ta''ongkay hi un tu'u hohoddon.

Ya wa han lala'in immalin nangiyalih numbino'ob'on
an nanginan gina'u. ya imbu'yagnah inayungan Nalakah
Mitudul, at innalnay udumna, ya kikiyanah Mehodan, ti
alyonay. Tigom, an ha'in di ag'aga ya waday innal'u. Mu
unat goh na'amtang, ya inubahna damdaman amin, at mid
na'ang'ang.

Ya inalin Mangituduh Aatnay, Hi Nalakah Mitudul, ya hay ibalinana, ya hiyah ne aat di taguh tun luta. Mu hi Mehodan, ya hay ibalinana, ya nan tagun middum hi pumpapto'an nan Alih awni. Mu hay aat Nalakah Mitudul, ya umat hinan tagud ugwan, ti hay pohpohdonda, ya nan miyamlong hitun luta. Ya adida pohdon an manod hinan maphod an midat ay ditu'uh awnih pidwana, an umat goh eneh nan nidat ay Nalakah Mitudul, ti ag'aga, ya na'ubah. Ti ag'agaat malpah di amlong nan tataguh tun luta.

Ya inyuy Mangituduh Aatna hi Kimmulug hinan way luhud an nidelloh hinan way dumaladalang an apuy. Mu wada han lala'in gun manebnahebnan den apuy. ta ipadahnan mangdop, mu adi damdama matoy, an unat goh gun umongol. Ya inalin Kimmulug di, Goh nin di ibalanan te? Ya inalin Mangituduh Aatnay, Hay ibalanan te han apuy, ya hay panukatan Apo Dios hi ugalin di tataguh tun luta. Ya henen gun manebna, ya hiyah ne diablu; at tigom, an adi matoy an unnaat goh gun iyal'alla. At itudu' di ibalanan ne.

At inyuy Mangituduh Aatnah Kimmulug hinan pangngel di luhud, ya tinnigna han lala'in nangihiit hi ahhitin nittuh nan banga, ta immuy hinan way apuy, ta way aton din apuy an gun umongol. Ya alyon Kimmulug di, Goh nin di ibalanan ne? Ya inalin Mangituduh Aatnay, Heten tagu, ya hiyah neh Kristu. Ya hanan ahhti, ya hiyanay gohgohna. Ta hiyay dumalat hi pumhodan di ugalin di tatagu. Nan tagun Kristu, ya manu ay diday taguna, oo, ti nan gohgoh Kristuy dimmalat. Mu ta'on un mabi'ah hi Satanas, mu mid olognan mangipadinong hinan ugalin di tatagun dimmalat nan gohgoh Kristu. Ya manu ay nipo''oy hi Kristu, ya hay itudun ne, ya hiyah ne aatnan adi tu'u inilay un waday bumadang hinan taguna.

Ya hi Mangituduh Aatna, ya inyuynah Kimmulug hinan mapmaphod an pantaw. Ya heden pantaw, ya waday opat hi linala'in timma'dog. Ya hay ngadanda, ya hi Ligat, ya hi Bahol, ya hi Uma'amnaw, ya hi Mumpahiya. Ya hay lubungda, ya gumo'. Ya nan pangngelna, ya wada han lala'in inumbun hinan way lamehaan, ya wada goh di libnuna. Ya an amin di taguh humigup, ya itudo'nay ngadanda. Mu henen pantaw, ya do'olday mamhod an humigup, mu tuma'otdan danen opat an linala'i. Mu heden luhud han ongol an baluy, ya nundodottal di tu'yapna, at wadaday numpangata'dog hinan tu'yap di luhud. Ya hay pandelengda ya ahipapaha'.

Ya mid ah ohah mamhod an mi'pattoy ay daden opat an linala'i, ta way atondan humigup. Ya wa han ohan natulid an lala'i, ya immuy eden inumbun an muntudo', ya inalinay, Itudo'muy ngadan'u apu. Ya unat goh nalpah an nitudo' di ngadana, ya inyuklupna nan gumo' an uklup, ya hinu'nutnay hanggapnad umuy mi'pattoy ay daden opat an linala'i. Ya inhiwahiwiwnay hanggapna, ya la'tot ya immatam eden pantaw, ya himmigup. Mu hiya, ya nun'ahugatan ya nun'ahugatan goh daden opat.

Ya unat goh himmigup eden baluy, ya wadaday do'ol an tagu, ya mun'am'amlongdan mungkanta. Ya alyonday, Humigup'a, humigup'a. Hay bumagtuam hi mid pogpognay apulimyua. Ya unat goh himmigup, ya impilubungday mumpaha' an pandeleng an umat ay dida. Ya ma'em'emeh hi Kimmulug an alyonay, Inila' nin di itudun ne, at umuya' nin?

Ya alyon Mangituduh Aatnay, Awni ti waday itudu' goh hi itang. Ta malpah ay nan itudu', ya un mahkay mabalin an umuy'a. Ya pendongna hiya, ta inyuynah nan helong an baludan. Ya wada han lala'in inumbun. Ya henen lala'i, ya ay munlungdaya, ti hay tigawna, ya nunyayaggu'muh, ya gimmohogohom goh. Ya alyon Kimmulug di, Ya hay itudun te? Ya alyon Mangituduh Aatnay, Ibagam ay hiya, ta hiyay mangibaag ay he'a.

Ya immuy hi Kimmulug eden nunyayaggu'muh ya alyonay, Hay aatmu nin? Ya tembal den lala'i, ya alyonay, Din hopopna, ya ay paddungnay waday pangulug'u, ti alyo' at goh di, Nan pange'wa' ya miyuy hinan ma'aphod an babluy, ta mun'am'amlonga' hi umatama' hidi. Mu hay aatmu mah ad ugwan? an alyon Kimmulug. Ya alyon nen lala'i, Ad ugwan, ya munlungdayaa', ti inila' an mi'id pangulug'u, ti hay penhod di odol'uy inunud'u. Ti ta'on un'u inilay hapit Apo Dios, ya nabaholana' damdama. Ti penhod'uh Satanas, at immalin ha'in. At inenghaa' nan nappuhin ma'at. Impadah'u, mu mid olog ten odol'u, ti immenghaa' an mangat hi nappuhi, at mid olog'un mangipogpog.

Ya alyon Mangituduh Aatnan Kimmulug di, Adim al'alliwan hete han dengngolmu, ya nan tinnigmu, ta hiyay walningmu. Ya tembal Kimmulug, ya alyonay, Atata'ot hete, at badangana' ni' ay Apo Dios, ta ita'ot'uy ato', ta adia' mange'el hi ato'. Ya inalin goh Kimmulug di, At hiyanana mah apu, ta umuya'?

Ya inalin Mangituduh Aatnay, Awni, ti waday oha goh hi itudu', ta awnid malpah ya un'a umuy. Ya immuyda goh hinan ohan kuwaltun wadan han lala'in nolo'. Ya unat goh tinnigda, ya na'uy an bumangon; ya munlubung, mu heden punlubungana, ya mungwigwig. Ya inalin Kimmulug di, Anaad ta mungwigwig heten lala'i? Ya inalin Mangituduh Aatnan nen lala'i, Ibaagmu anuy anaad ta mungwigwig'a. Ya tembal nen lala'in alyonay Oo, ti waday enenap'u.

An hay enenap'u, ya tinig'ud dayan nahyong, an ngimmitit an amin, ya immidu'idul, ya immila'ilat goh. Hay tinnig'u, ya wada goh han bunut, ya heden tu'yapna, ya waday ay umbunan di Ali, ya wada goh han lala'in inumbun. Ya linibuy anghel hi nunli'ub ay hiya. Ya waday dengngol'uh mun'ali, an alyonay. Bumangon ayun natoy, ta umali ayud way atonyun mahumalya. Ya unat goh nalpah henen inalina, ya numpangabuhu'dah nan lubu'. Mu nan udumna, ya mun'am'amlongda, ya nan udumna, ya umod'o'od'odda. Ya inalín nen inumbun hinan anghel di. Nan mid hulbina, ya ipa'wahyuh nan apuy, an ay baybay.

Ya henen nun'enap, ya intuluynan mun'ulgud, ya inalinay, Tinnig'u, ya natob'a' tun luta, ya inuhdunga', ya maluhung ad dolom, ya bimmuhu' di ongol an ahui ya apuy. Ya alyo' at goh hi un hiyah te gutud di amoltaa', at ma'ama'atta'ota', ti inila' an agguya' nidadaan eden algaw an apogpogana.

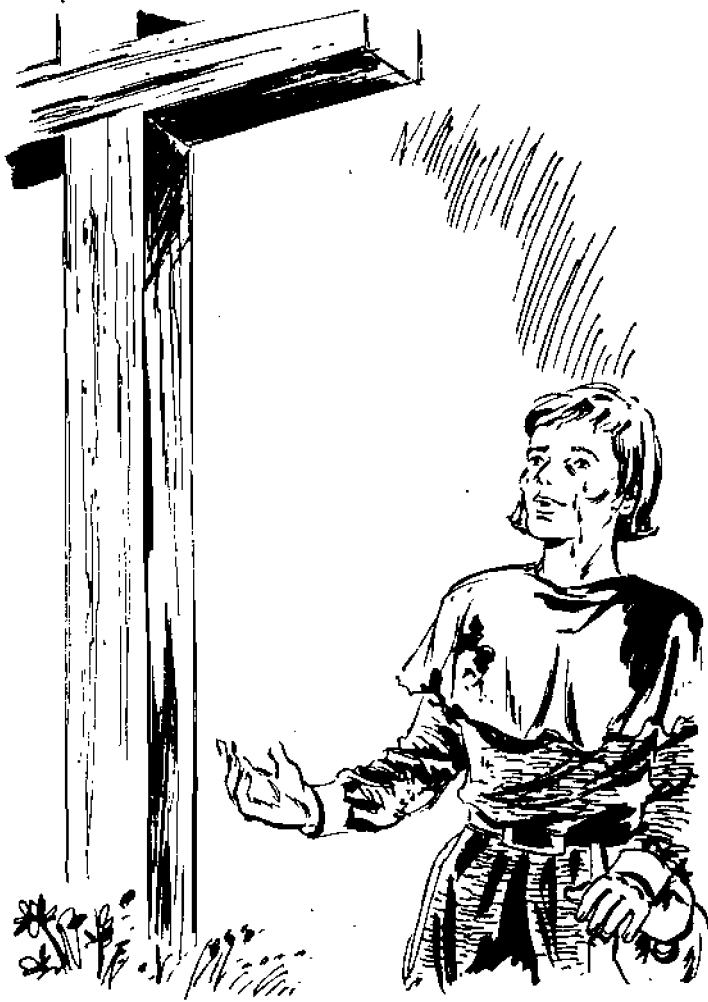
Ya unat goh nalpah hanan amin nan intudun Mangituduh Aatnan Kimmulug, ya impadeh mahkay Kimmulug an makak. Ya inalin Mangituduh Aatnan Kimmulug di, Ipaphod Apo Dios di pundaldallanam. Hay pohdo', ya middum hi Umal'alu', an nalpud Abuniyan, ta hiyay mangitudun he''ah ayam enen Babluy. At nala''uy hi Kimmulug an makak.

Ya intuluy'un mun'enap, ya tinnig'u han nange'wan Kimmulug an ay gohang, an hay ngadan nen gohang ya Baliw. Ya timmagtag hi Kimmulug an immuy, mu madamot din bangawna at naligatan an umuy.

Ya unat goh immatam hi buludna, ya wada han tinnignan numpinnaktiw an ayiw an nipalo'. Ya hay ampan de han nipalo', ya waday lubu', mu mid nilubu'. Ya unat goh immatam hi puun den numpinnaktiw an ayiw, ya himbumagga, ya nagah heden madamot an wah bonogna, ya immuy eden lubu'. Ya hiyah ne da'puh di tinnig'u. Ya mun'am'amlong hi Kimmulug, ya inalinay, Oo, maphoda' mahkay. Hay dimmalat hi pinumhoda', ya nan nunligatan han oha. Ya heten nob'on an atagua' ya dimmalat goh di natayana.

Ya manoh'a, ti anaad ta ablinan ne han numpinnaktiw
an ayiw an mangaan hi madamot? At manoh'a, ya
teten'olnah ne han ayiw. Ya mun'a'agah goh di lugwana.

Ya unat goh heden timma'doganan lumanulugwa, ya himbumagga, ya wa han tulu an immuy ay hiya, an munhenel di lubungda. Ya inalidan hiyay, Mid al'alín he''a. Ya nan oha, ya inalinay, Ne an na'aan nan baholmu. Ya nan oha, ya linuh'upna nan nun'api''in lubung Kimmulug, ta hinukatanah nan ma'appaha' an pandeleng. Ya nan miyatlu, ya tinimlianay tu'tu' Kimmulug, ya indatna goh han nali'up an papel an natimlian. Ya inalinay, Wa ay ta tumagtag'a, ya binaham heten papel. Mu hay umatamam eden pantaw ad daya, ya idatmuh nen papel eden mun'adug.

Ya intuluy Kimmulug an gun umuy, ya
yumagtuyagtutu an gun umuy, ya gun mungkanta goh, ti
ongol di pun'am'amlongana.

Ya intuluy'un nun'enap, ya tinnig'u goh an mundaydadyu. Ya unat goh immatam hi Kimmulug hinan magadyuh hi puun nan duntug, ya waday tinnignah tulun linala'in nun'olo'. Ya heden nolo'anda, ya neheggon hinan way daplah. Mu nun'abangkilingan di hu'ida. Ya hay ngadan di oha, ya hi Nakudang di Nomnomna, ya hay oha, ya hi Payad. Ya nan miyatlu, ya hi Adi Mituduwan.

Ya unat goh tinnig Kimmulug dida, ya immuy, ta walningana dida, an alyonay, Elanyu, ti neheggon nan nolo'anyuh nan daplah, at mapulig ayu ya ata'nang, ya mid pogpognan immuy ad dolom. Ya alyon goh Kimmulug di, Umali ayud badanga' da'yu, ta ma'aan nan bangkeleng hi hu'iyu. Ya tembalda, ya alyonday, Goh ya mid tinnigmih umat hinah atata'ot? At intuluydan molo'. Ya mid mah mabalin hi aton Kimmulug ay dida, at intuluynan immuy. Mu numanomnom ay daden tinaynana, ti hay agguyda nannigan eden daplah.

Ya hay pundaldallanan Kimmulug hi punnomnomnomanan den na'at, ya himbumagga, ya wadada goh di duwah linala'i, an immogpah hinan ay gohang an dalan, ta immuydan Kimmulug. Mu hay ngadan di oha, ya hi Un'unnud hi Uldin, ya nan oha ya hi Munlayah. Ya inalin Kimmulug ay diday, Hay nalpuwanyu? Ya ngadan goh di umayanyu? Ya inalistay, Nalpu amih nan babluy ad Mumbagtu, ta umuy ami'hi ad abuniyan, ta anaponmi umadangyananmi.

Ya hi Kimmulug, ya alyonay, Mu anaad ta pohdonyun umuy ad abuniyan, ya agguyyu ene'wah nan na'ullipit an pantaw, ta unyu iyayat hinan ay gohang? Agguyyu inunud nan uldin di mumpapto' ad abuniyan, at adi da'yu ipahigup. Ya inalin daden duway, Oo, mu hay nange'wanmi, ya unmi imbalah'at, ti hay ugalimin himpangili, ya umat hinay atonmi. Ti tigom adya, an adagwi nalpuwam, ya te an nundedehtan tu'u. Ya tembal Kimmulug, ya alyonay, Oo, ti inunud'uy immandal Apu tu'u, mu hay inunudyuh nummandal ay da'yu, ya un hay nomnomyu ya anggay. Mu nan Ap'apun ten dalan, ya ibilang da'yuh un ayu mangakaw.

Mu tembal daden duwa, ya invaliday, Okod ami, ya okod'a goh hi atom. At nabulogdan tulun mundaldallanan.

Ya heden pundaldallananda, ya la'tot ya
ni'hongngeldan Kimmulug. Ya inaliday, Unudonmi goh an
amin di uldin an umat ay he''a. Hay nun'a'abhiwan tu'u,
ya un hene han lubungmun pandeleng ya anggay. Hay
inilami nin hi tamun nen pandelengmu, ya ta hanianay
bainmu.

Ya inalin Kimmulug di, Heten pandeleng, ya nan Ap'apud dayay nangidat ay ha''in. At awnid umatama' hinan pantaw ad dayaat inilaa', ti heten lubung'uy pangimmatunanda. Ya wada goh di malkah tu'tu''u, ya taya goh di papel an nali'up hi inodna'. At hay umatama', ya wadah ten papel an idat'uh nan mun'adug enen pantaw. Mu hay inila' ya mi'id hatun da'yu, ti agguyyu ene'wah nan na'ullipit an pantaw. Mu agguйда tembal, ya undaat goh muntiggawan an duwan ngohoyonda.

Ya intuluydan umu'umuy, ya paipaliwanda, ya inatamandah de han duntug, an hay ngadana, ya Ligat. Ya hay puun den duntug ya waday obob. Mu heden puun di duntug ya nun'atluh den dalan, ya dadamunay numpinangngel hi dalan, ya, miyatluh de han na'ullipit an dalan an ma'andong. Heden na'ullipit an ma'andong an dalan, ya miyuy hinan tulid di duntug.

Ya hi Kimmulug, ya immuy eden obob an uminum. Mu heden imminuman Kimmulug, ya paddungnay na'aan di benlayna, at mapmaphod mahkay hi pangituluyanan mundaldallanan an umuy an munti'id. Mu unat goh immatam da Un'unnud hi Uldin, ya hi Munlayah hinan puun di duntug, an wadan di nunhappangan di dalan, ya tinangadda nan tulid di duntug, ya hinangaanda; at din oha mah, ya indapahnah din ohan damunan dalan, ya din oha, ya ene'wanah din oha goh an damunan dalan. At heden oha, ya natila' hinan inalahan. Ya heden ibbanan oha, ya inatamana nan daplah, ya nagah at natoy.

Ya tinnig'u hi Kimmulug an tumani'ti'id, mu adina itagtag an un mun'ul'ullay an munti'id. Ya la'tot ya iddumnay ngamaynan munti'id, ti na'ahha''ad hede han duntug.

Mu heden aginagwan de han duntug, ya wada han allung. Mu hay nangiyamman de, ya nan Apun di dalan, ta way pun'eblayan nan umuy. Ya unat goh immatam hi Kimmulug, ya inumbun, ta mun'ebalay. Ya innalna din papel an inhu'yabnah lubungna, ya ente''anan bumanahbaha. Ya unnaat goh palpaliwan an bumanahbaha, ya nalo', at nagah heden pepel. Mu heden nolo'ana, ya waday immuy ay hiya, ya binangona, ya inalinay, He''an napayad, ya bumangon'a, ta umuymu tigon nan aton di anggugulom, ta tigom di atondan mahmahluda, ta innilaom di maphod hi aton.

At bimmangon hi Kimmulug, ya nunnaudonan umuy, ta nangamung magadyuh hinan tulid di duntug, ya manoh'a, ti waday duwah linala'in dinamuna. Ya hay ngadan di oha, ya hi Ma''od'od, ya nan oha ya hi Mid Pangulugna. Ya inalin Kimmulug ay diday, Anaad ta mumbangngad ayu, an hiyah te maphod hi ayan? Ya inaliday. Oo, ti, timma'ot ami, ti waday layon hinan dalan, ya iyal'allana nin di atata'ot hi un itutuluy an umu'umuy, at hiyaat un ami mumbangngad. Ya inalin Kimmulug di, Un hay umipata'ot hene han inulgudyu, at hay umaya' nin mah? Mu gulat ta mumbangngada' hinan babluymi, at inila' an matoya' damdama. Mu gulat ta ituluy'u, ya waday atata'ot an ay ihunay unna' goh matoy. Mu inila', ti gulat hi unna' umatam eden baluy, ya waday atagua' hi mid pogpogna. At ituluy'u damdaman umuy.

Ya intuluy Ma'od'od ya hi Mid Pangulugna an mumbanggad an mundadyu. Ya intuluy goh Kimmulug an munti'id. Mu heden punti'idanad alyonay ituluynan mamahan den papel, ya unat goh pundapanay lubungna, ya mi'id. At mun'od'od an alyonay, Mid mapto' ya un'u inaliwan hidin allung hi nolo'a'. Ya nunhippid nuntutuyun nunluwalun Apo Dios, ya numbanggad, ta umuyna anapon heden papel.

Mu heden pumbangngadana, ya limmugwalugwa, ya gimmohogohom an humodohodohda, ti ongol di puntutuyuana ahan eden inatna. Ya inalinay, Manu ay inyamman nan Apun ten dalan nan allung, ya ta way pun'eblayan di tagu. Mu ha'in an tagu, ya nalukua', ti unna' at goh nolo', at ongol di bhol'u.

Ya unat goh immatam eden allung, ya inumbun, ya lumanulugwa goh. Mu la'tot, ya dentongnah den papel an wah nan hiluk di inumbunana. Ya mungwigwig an mamidit. Ya innalnad inhu'yabnah lubungna, ya ma'am'amlong ahan, ti henen papel, ya paddungnay hiyay pahinan umuy ad abuniyan. Ya hiyay mangipa'innilah un way itaguan hi mid pogpogna.

Mu madadawoh mahkay hi punti'idana, Mu heden agadyuhan di umatamana, ya na'uy an ma'unug di algaw. At ongol di tutuyunan de han nolo'ana. Mu manu ay muntutuyun den nolo'ana, ti henen ahdomana. Ya timma'ot goh hidin layon an inul'ulgud da Ma''od'od ya hi Mid Pangulugna, ti alyonay ini ya ah'upana' ay danen layon hi mahdom, at pun'alata'. Mu heden nuntutuyuana, ya intangadna, ya tinnigna han pa''ongol an baluy an ma''aphod. Ya hay ngadan nen baluy, ya Ma''aphod.

Ya intuluy'un mun'enap, ya hay tinnig'u, ya nunaudon
Kimmulug an immuy eden baluy ya un mahdom, ta hidi
immiyanana. Mu hay umayanan den baluy, ya inah'upana
han na'ullipit ahan an dalan, ya tinnigna han bahhilan an
neheggon. Mu heden bahhilan, ya wadaday
numpinangngel an o'ongol an layon an nolo'.

Ya inalin Kimmulug di, Oo, hiyah te timma'tan da Un'unnud hi Uldin ya hi Munlayah. Mu heden bahhilan, ya wada han tagun hay ngadana, ya hi Mun'adug. Ya tinnignah Kimmulug an timma'dog, ya mumbugaw an alyonay, Anaad ta tuma'ot'a? Hanan layon, ya nun'abangkelenganda. Manu ay wadadan ne, ya ta hamadonday un waday pangulugmu. Mu gulat ta e'wam hinan ginagwada, at mid abalinandan mangat hi logom ay he''a.

Ya tinnig'uh Kimmulug an ituluynan umuy, mu wimmigwiwigwig hi ta'otnan daden layon, mu inunudna damdamah den inalin din mun'adug. Mu ta'on hi un humaneel daden layon, ya mid inatdan hiya, at intuluyna damdaman immuy. Ya unat goh immatam eden mun'adug, ya inalinay, Mabalin nin an umiyana' hitu ad ugwan an nahdom? Ya inalin din mun'adug di, Heten baluy, ya nan Apun ten duntug di nangiyamma, ta way umiyanan di mange'wa, ta mid al'alín dida. Mu hay nalpuwam? Ya hay ngadan goh di umayam? Ya inalin Kimmulug di, Nalpua' hinan babluy an ngadanay Ma'ubah. Ya hay umaya', ya umuya' hinan babluy ad daya. At abulutom ni' di umiyana' hitu. Ya inalin din mun'adug di, Hay ngadanmu mah? Ya tembal Kimmulug ya alyonay, Hay ngadan'uh din hopapna, ya ha'in hi Nipanayun. Mu ad ugwan, ya ha'in hi Kimmulug.

Ya inalin din mun'adug di, Ya anaad ta naladaw'an dimmatong hitu? Ti tigom adyan na'unug di algaw. At inulgud Kimmulug din nalo'annah din allung, ya hay nangaliwanah din papelna, ya hay numbangngadana.

At hi Mun'adug, ya mungkengkeng. Ya immali han babai, an hay ngadana, ya hi Matpong. Ya inalinan Mun'adug di, Anaad ta ayagana'? Ya hi Mun'adug, ya impa'innilanay aat Kimmulug an alyonay, Pohdom ay, ya ta umiyan heten lala'i.

At hinumalyan Matpong hi Kimmulug. At hi Kimmulug, ya inulgudnan amin di aatnah nete''ah din nalpuwanad nangamung henen dimmatngana. Ya hay pangpangngolan Matpong enen nangulgud Kimmulug, ya mun'agah di lugwana. Ya alyon Matpong di, Awnid ayaga' di udumnah nan pamelya', ta damuwon da'a.

At hi Matpong, ya immuy hinan pantaw di baluy, ya inayagana daden tulu. An hay ngadan di oha, ya hi Ma'attugun, ya hay oha, ya hi Un'unnud, ya hay ngadan di oha, ya hi Ma'ahhimo'. Ya unat goh nalpah an nun'hahapitda, ya mabulogda, ta ipattigda goh di udumnah nan pamelyada. Ya an amin hadi nan pamelyada, ya dinamuda hiyah nan pantaw, ya ongol di pun'am'amlongandah dimmatngana. Ya inaliday, Humigup'an he'an impapto' Apu tu'u.

Ya unat goh himmigupda, ya inumbun, ya indatday inumona. Mu daden tulu, an hi Na'attugun, ya hi Un'unnud, ya hi Ma'ahhimo', ya intuluydan mi'yul'ulgud, ta ammuna, ya nalutuy ma'an. Mu heden nahdom, ya intu'aldan nangulgu'ulgud hi aat nan Apun nen duntug. Mu unat goh nalpah heden ul'ulgudda, ya nunluwaluda, at nunhihiyandan immuy hi kwaltudan nun'olo'.

Ya inyuydah Kimmulug hinan ongol an kwaltuh nan miyadwan galadu, an hay ngadana, ya Mid Al'ali. Ya waday tawanan niyappit hi buhu'an di algaw, at maphod hi nolo'an Kimmulug, ta nangamung di bimmuhu' di potang.

Mu heden nahoyang, ya invaliday adi makak, ta awnid ipattigdan amin di libnuda. Ti hay aat nan nitudo' hinan libnu, ya hay aat nan holag di Apun den duntug. Ya hay ituduna, ya hiyay imbaluy Apo Dios. Ya hiya, ya mi'id te'ana, ya mid pogpogna goh. Ya henen libnu goh, ya inulgudnay nangabakana goh hinan udumnan pumpapto'an. Ya ibaagna goh di do'ol di inatdan hiyah nappuhi, mu ag'aga, ya inaliwana. Ya hay oha goh hi inulgud nen libnu, ya impa'annungnan amin din inulgud din nun'alunon Apo Dios hidin penghana.

Ya initnudda goh hi Kimmulug, ta iyuydah nan ohan kuwaltun awadan an amin di almas, ti waday hanggap ya uklup an gumo', ya hapiyaw, ya gumo' an hanin di palagpag, ya nan kukub an adi mapmappa''i; ya wada goh di udumnah almas di mi'buhul an namuhuldah din penghana. Mu hi Kimmulug, ya mur'an'anlan pohdonan tigon an amin hana.

Ya ninomnom Kimmulug an alyona ta makak, mu alyonday. Undan adi mabalin hi awnid ma'et? Ya ta awnid pumtang, ta ipa'amangmin he'a nan dudunduntug, an hay ngadanda, ya Umipa'amlong, at penhodna. Ya unat goh nabiggat, ya inyuyda hiyah nan nabagtun pun'amangan eden baluy. Ya inamang Kimmulug han ma''aphod an babluy, ya wada goh di inamangnah ma''aphod an duntug, ya inalahan di udumna. Ya inalidan hiyay, Hanan luta, ya hiyanay lutan Emmanuel. Mu awnid umatam'ah di, at waday ah'upam hi mumpahtul, ya diday mangituduh owon an umuy hi babluy ad daya.

At umiyahup hi Kimmulug hi akakana, at inabulutdan ipakak hiya.

Ya inaliday, Hay mahhun, ya umuy tu'uh nan kuwaltun wadan di almas, ta egtommun amin di gina'un Apo Dios hi odolmu. Ta gulat un way ah'upam hi mi'pattoy ay he''ah nan owom, ya waday pumbaliwmu. At immuydad enegtomnay gina'un Apo Dios, ya intuludda hiyad nangamung impitawdah nan way bahhilan. Ya unat goh immatamdan de han bahhilan, ya imbagan Kimmulug ay Mun'adug an alyonay. Waday naluh hi mundaldallanan an umuy hi ad abuniyan? Ya tembal Mun'adug an alyonay, Oo, waday immuy, an hay ngadana, ya hi Na'na'unnud. Ya unat goh dengngol Kimmulug, ya mun'am'amlong an alyonay, Inila' henen lala'i, ti hiya, ya hiyay ni'babluya', ya nunheggon ami goh, at mahapul an punnaudo' an umuy, ta olom ya ah'upa' hiya, ta da'min duwa.

Mu da Matpong, ya hi Ma'attugun, ya hi Un'unnud, ya hi Ma'ahhimo', ya pohdondan mitnud ay hiya. At nabulogdan umuy, ya immanul'ulguddah aat nan Mamaliw ay ditu'u. Ya unat goh ente'adan mundadyu, ya inalin Kimmulug ay diday, Naligat hi nunti'ida', at naligat goh hi pumbangngadan an atata'ot. Ya tembal Matpong ya inalinay, Oo, immannung an naligat hi pundadyuan hinan puun di duntug an mungngadan hi Mipa'ampay Odol, ti nalakay apuligan hi unta mida'leh, at hiyaat un ami mitnud ay he"a, ta halimunanmi he"a.

Ya unat goh immatamdah nan puun di duntug, ya indatdan hiyay balunan ohay alewahhang hi bayah, ya tinapay, ya nan bunga goh. At mun'am'amlong hi Kimmulug hi nangidatanda. Ya intuluy Kimmulug an nundadyud immatam hinan nundotal an puun nan duntug an mungngadan hi Mipa'ampay Odol.

Ya waday inah'upana goh hi ohah ligat, ti inah'upana han atata'ot an pinadeng, an hay ngadana ya hi Apulyun. Ya timma'ot hi Kimmulug. Ya mid inilanah atona, ya alyonay un mi'pattoy unu un lumayaw. Mu intuluyna dandamad dinamunah Apulyun.

Mu henen pinadeng, ya atata'ot ahan di tigawna. Hay lubungna, ya umat hi lahip di bolog, ya hay paya'na, ya umat hi paya' di panni'i, ya hay dapana, ya umat hi dapan di layon hi inalahan. Ya hay timidna ya umat hi timid di layon. Ya waday apuy ya ahu' hi bumuhu' hi timidna. Ya hiyay alin den babluy an mungngadan hi Ma'ubah. Mu hay pohdona, ya pohdonan patayon hi Kimmulug.

Ya inalin Apulyun ay Kimmulug di, He''ay oha goh hi hakup'u, ti ha''in di ap'apun den babluyyu an mungngadan hi Ma'ubah. Ya anaad ta taynam nan alim ya limmayaw'a? Mu gulat hi un'u inilah unna' adi unudon, at pinatoy'u he''a. Ya tembal Kimmulug, ya inalinay, Immannung an nitungawa' hinan babluy an pumpapto'am. Mu nan ipatamum, ya na'alligat ahan, ti adi umda nan paneldum hi pi'taguan, ti hay heldun di bahol an itudum ya nan atayan. Mu ad ugwan, ya pento'un middum hinan Ap'apun di a'ali, ti pohdo' nan ipatamuna, ya pohdo' nan panelduna, ya nan baalna goh. Ti nan babluynah idduma' ay hiya ya ma''aphod ya un nan babluymu, at adia' alu'alu'on, ti ha''in di baal nen Ap'apud ugwan, ti hiyay unudo'.

Ya unat goh dengol Apulyun henen inalin Kimmulug, ya ma'abbungot. At impanan Apulyun han mundalang hi palagpag Kimmulug. Mu hinanian nan hapiaw Kimmulug. At hinu'nut Kimmulug din hanggapnan Na'abuniyanan an Lennawa, ta immuy ni'pattoy ay Apulyun.

Mu heden numpattayanda, ya godwan di algaw di pimMattapattayanda, mu mid damdama na'abak. Mu nahugatan di ulun Kimmulug ya hu'ina, at do'ol di dalah bimmuhu', at na'ulaw, ya niluhuluh hinan luta, at mid atonan mi'pattoy ay Apulyun, at impogonana din hanggapna.

Ya alyon ta 'patayon Apulyun hiya, ya ay mangngala goh hi Kimmulug hidin hanggapna, ya inalinay, He'an pi'pattoy'u, ya adi'a mun'am'amlong hi nunlu'buba', ti to'on hi unna' nunlu'bub mu bumangona' damdama. At tinubli'nah Apulyun, ya inhinud Apulyun hi bonogna. Ya bimmugaw hi Kimmulug, ya inalinay, Ta'on hi un numbino'ob'on di ligat tu'u, mu mangabak tu'u damdama. At impidwan Kimmulug an intubli' ay Apulyun.

At na'abak hi Apulyun, ya pinayadnay paya'na, ya timmayap ya limmayaw. At nakak hi Apulyun, ta awni goh ya un mumbangngad.

Heden ni'pattayan Kimmulug ay Apulyun, ya hay tigaw di angh Kimmulug, ya ay bimmubungot. Mu nen inabaknah Apulyun, ti matadom nan hanggapna, at ma'em'emeh mahkay. Mu hay itudun ne han hanggapna, ya nan hapit Apo Dios. Ya intangad Kimmulug ad daya ya inalinay, Edenol'u he'ah nan nangabaka' hinan pinadeng.

Ya himbumagga, ya wada han ngamay an waday inodnanah tubun di ayiw, an mungngadan hi dumalat hi pi'taguan. Ya innalnah den tubun di ayiw, ya inid'upnah din hugatnan dimmalat nan ni'pattayana, ya himbumagga, ya napoyanan.

At inumbun, ya onona din balunan tinapay, ya inumona goh din bayah an indatdan hiya, at bimmi'ah mahkay di oldolna. At ituluynan mundaldallanan, ya unna mahkay ino'odnan heden hanggapna, ya agguyna eneh'ot, ti alyonah nomnomnay, Ini ya wada goh di udumnah pi'pattoyna. Mu heden nundotal an ngadanay Mipa'ampay Odol, ya agguyna mahkay impidpidwan inah'upan hi Apulyun.

Ya intuluy'un nun'enap, ya tinnig'uh Kimmulug, ya immatam goh hinan ohan puun di duntug an nundotal, an mungngadan hi Babluy di Natoy. Ya inah'upana goh di duwah linala'in tumagtag an mumbangngad. Ya inulgudda goh di atata'ot hinan umayan Kimmulug. Ya inaliday, Heten nundotal, ya nun'ahelngan ahan. Hay tinnigmi, ya numbino'ob'on an atata'ot, ti waday pinadeng an nalpud dolom. Ya waday dengngolmih bumanugaw, ya mi'yap'apan nalpuh nan way mah'itan. Mu ta'on unda ulgudon damdamay atata'ot, ya inalín Kimmulug di, Mahapul an hiya damdamay pange'wa', ta umuya' hinan ma"aphod an babluy.

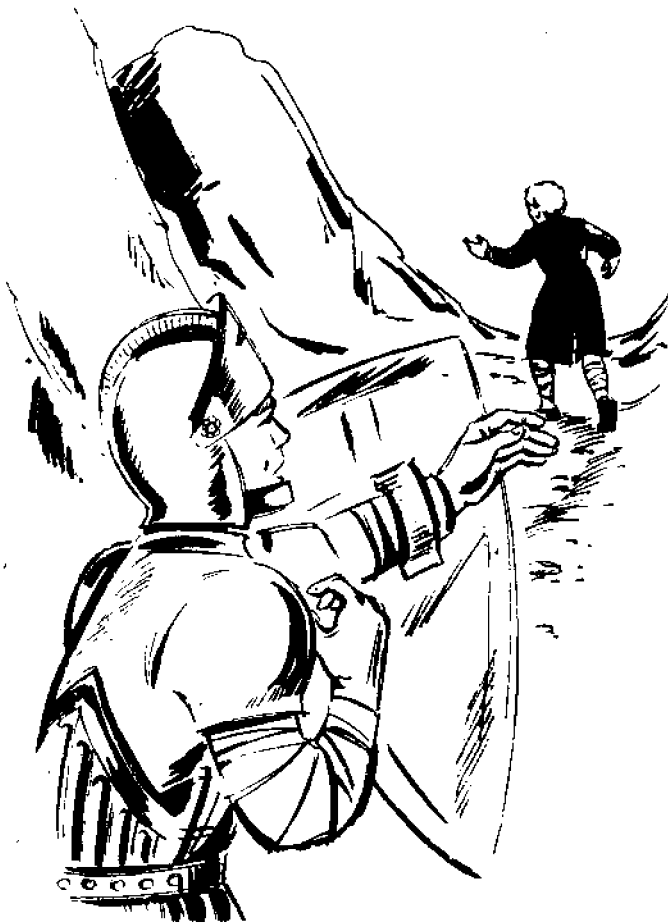
Ya intuluy'un nun'enap. ya hay tinnig'u. ya nan kulhan nange'wah nan mungngadan hi Babluy di Natoy. Ya hay appit hi wadhong, ya wa han tinnig'un maluhung an gohang. Ya hay appit hi agwan hi tinnig'u, ya pito' ahan an amin. Mu heden kulha, ya na'ullipit ahan. Ya unat goh impadah Kimmulug an manalan ene, ya tigo', ya munhinaggaw. Mu henen gagwan di nundotal, ya inah'upan Kimmulug di pantaw ad dolom. Ya waday apuy hi bumuhubuhu', ya ongol goh an ahu'. Ya waday tumungog an ngumanolengel an atata'ot, an ay alin di pinadeng.

Ya mahapul an eneh'otnay hanggapna, ta innalna goh di ohah hanggapnah almasna, an hay ngadana, ya gun munluwalu. At ente''anan munluwalu, ya inalinay, Apu, al'alu'o' he'a, ta baliwam di lennawa'. Ya manu ay inalin Kimmulug, ti nan adi mattig, an ay pinadeng, ya paddungnay gunda meheggon ay hiya. Ya unat goh magadyuh umatamda, ya bimmugaw hi Kimmulug, ya inalinay. Heten pundaldallana', ya dumalat nan bi'ah an idat Apo Dios. At inhingngidan nakak.

Ya unat goh wan nawa'ah, ya nunhiggung, ta tigonah
den nange'wanah din nahdom. Ya tinnigna din maluhung
an gohang. Ya nan pangngelna, ya pito' goh an amin. Ya
tinnigna goh an na'ullipit ahan, heden kulhan nange'wana,
ya inamangna goh hidih nan adagwi, ya waday
numbino'ob'on an atata'ot an pinadeng. Mu nawa'ah at
tuma'otdan meheggon ay Kimmulug.

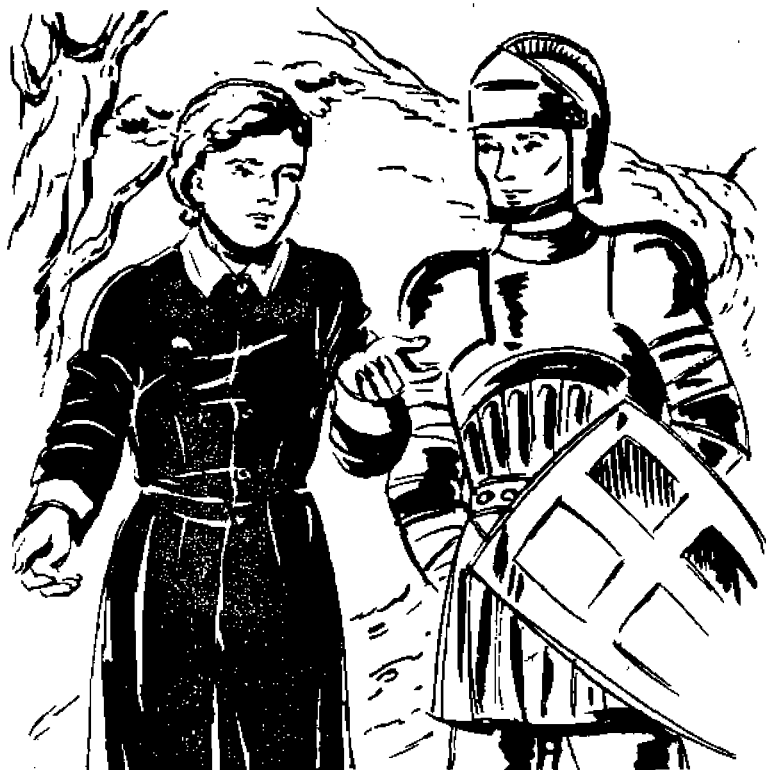
Ya intuluy Kimmulug an dumanaldallanan. ta nangamung inatamanah de han it'ittang an duntug. an maphod hi pun'amangana mahkay an amin. Ya inamangnah Na'na'unnud an umuy. Ya bimmugaw hi Kimmulug, an alyonay, Hodona'! Mu hi Na'na'unnud ya alyonay, Adi mabalin hi un'u ita'dog, ti na'uy di pumdug an ummal hi awit.

At mungngohoy hi Kimmulug hi nangngolanan nen nangalin Na'na'unnud. At intagtag kimmulug an umuy an mamdug ay hiyad atamana hiya. Ya hi Kimmulug, ya paddungnay impabagtunay odolna, ti ninomnomnay. Adia' umat ay Na'na'unnud an tuma'ot. At agguyna impapuutan di pangpa'na, at nihungpul, ya natu'in.

Ya unat goh tinnig Na'na'unnud an natu'in hi Kimmulug, ya nangimbabangngad ta bohwatona hiya, ya muntunuddan umuy, ya maphod hi punligwaandan umanul'ulgud hinan aat an amin di na'at ay didah nan enengwada.

Ya inalin Kimmulug di, Atnay algaw hi nakaka' hinan babluy tu'un Ma'ubah, ya un'a mangunud? Ya inalin Na'na'unnud di, Hidin adi' panganuhan hinan ma'ma'at eden babluy tu'un ma'ubah di hiyay nangunuda' ay he''a. Ti hay pohdo', ya ditan duwa, mu agguy'u ininnila, ya nakak'a. At hiyaat unna' ohan nangunud ay he''a. Ya inalin goh Kimmulug di, At inilam di aat nin Abulut? Ya tembal Na'na'unnud, ya alyonay, Heden numbangngadan Abulut, ya inlayalayahanda hiya, ya pinahiwda hiya. Ya alyon Kimmulug di, At ni'hapi'tan hiya ya un'a makak? Ya alyon Na'na'unnud di, Inah'upa' hiyah nan babluy, mu unat goh tinniga', ya bimmain, ya inhingnginan nakak, ti bumain nin eden inatna.

Ya inalin Na'na'unnud di, Maphod ta agguya' nilutto' ede han lobong an nilutto'anyu. Ya agguy'u goh inah'upan di atata'ot hi immaya' edeh nan na'ullipit an pantaw an umat ay da'yu. Mu heden pundaldallana', ya inah'upa' han babai, an hay ngadana, ya hi Ma'aladyah. Ya do'ol di inatnan mangal'alu' ay ha'in hi maphod. Ya do'ol goh di intulagnan ha'in hi ma'aphod hi alyonah atonan ha'in, at empop'uy angah'u ti alyo' hi nomnom'uy, ini ya tigo', ya inabulut'u. At inhingala' ay hiya, mu nakaka'.

Ya alyon Kimmulug di. Ya wada goh di udumnah
atata'ot hi inah'upam? Ya alyon Na'na'unnud di, Wada, ti
unat goh immatama' hi puun han duntug an mungngadan
hi Ligat, ya inah'upa' han na'alla'ay an lala'i. Ya inalin de
han na'alla'ay di un hiyah Adam, an nalpuh nan babluy an
ngadanay Bumalbali. Ya inalin den lala'i, Gulat ta
mi'hina'an ha'in. at ipabnoh'un amin di gina"u ay he"a.

Ya intuluy Na'na'unnud an nangulgud hi aatna, ya inalinay, Imbaga' ay hiyan inali' di, Hay aat di dolam? Waday tagalam? Ya hay inalina, ya alyonay do'ol di numbino'ob'on hi maphod hi ma'an. Ya wada goh di tuluh babalahang an imbabaluyna, an diday tagalana, an hay ngadan di oha, ya hi Mangat hi Pohdon di Odol, ya hay oha, ya hi Ma'a'amnaw, ya hay ngadan di miyatlu, ya hi Mangiyamlah gina'una. Ya inalinan ha'in di, mabalin an ihawoo' didan tulu, hi un'u pohdon. Mu hay nahhun, ya alyo' hi nomnom'uy, oo, mabalin. Mu la'tot, ya nun'innomnoma', ya agguy'u penhod.

Ya intuluy Na'na'unnud an mun'ulgud ya inalinay. Himbumagga, ya ninomnom'un alyo' hi. Gulat ta mi'yuya', ya mid mapto' ya ihbuta' eten lala'i. At pinogpog'u hiyan inali' di. Okod'a, ti adia' ahan mitnud. At inidutana' ay hiya, ya alyonay honogonay mangidat hi ligat'u. Ya alyon ta munligguha' an makak, ya enedonah lubung'u, ya nun'iwogota'. Ya alyo' hi nomnom'uy, Mid mapto' ya mun'ahugatana'. At bimmugawa', ya inali' di, Agogohgoha', ti mid ahan ah pun'an'anlaa' an tagu. Ya tinayna' hiyad intuluy'un munti'id.

Ya intuluy Na'na'unnud an mun'ulgud ya inalinay. Unat goh nun'aginagvaa' edeh nan mati'id eden duntug an mungngadan hi Ligat, ya unat goh nunligguha', ya tinnig'u han lala'in mumbi''ahan an mangunud ay ha''in. Ya unat goh immatama' eden allung, ya inah'upana' ay hiya.

Ya intuluy Na'na'unnud an mun'ulgud, ya inalinay, Heden lala'i, ya waday inodnanah haplat, at hinaplata', ya natu''ina', ya nalo'a', ti na'ulawa', an ay ihunay unna' natoy. Ya unat goh inta'wad'u, ya inali' ay hiyay, Anaad ta paligatona'? Ya inalinay, Oo, ti popohdom hi Adam, mu unmu adi ibaag. Ya impidwana goh an nangihaplat hi palagpag'u, at natu''ina' goh. Ya bimmangona' goh, ya mumbugawa' goh, ya inali' di, Igohgohana' ni', ta adia' patayon! Mu mid mapto' ya hay wah nomnomna, ya alyonay patayona'. Mu waday immalin namaliw ay ha''in.

Ya tembal Kimmulug ya inalinay. Ngadan nin han namaliw ay he'a? Ya alyon Na'na'unnud di, Agguy'u inilah immaliana. Mu unat goh hay akakana, ya inimmatuna' an waday beklat hi ngamaynan hiyah ne din nalanhah hopapna. At inila' an hiyah neh Apu tu'u. Ya alyon goh Kimmulug di, Henen inah'upam hi hopapnan waday haplatna, ya hiyah neh Moises. Ti hiya, ya moltaonan amin nan agguy nahamad di pangunudandah uldin.

Ya inalin goh Kimmulug di, Wada nin di inah'upam hi nundodottal an lutan mungngadan hi Umipa'ampa? Ya inalin Na'na'unnud di, Oo, inah'upa' hi Ma''unguh. Ya impadahnan mangal'alu' ay ha''in, ti pohdonay unna' mi'banggad ay hiya. Ya inalinay, Hete han lutan mungngadan hi Umipa'ampa, ya adi da'a ipabagtu. Ya tembal'u ya alyo' ay hiyay. Hay mahhun ya unta mipabagtu, ya mahapul an mipa'ampata. Ya nan mangipabagtuh odolna, ya hiyay mipa'ampa. Hay pohpohdo', ya dongdonglo' din nun'ala'eng an linala'ih penghana, ta unudo' din intugundan mangalih mahapul an ipa'ampa tu'uy odol tu'u. Ta adi' pohdon an mipabagtu, an hiyah nen alyom.

Ya inalin Kimmulug di, Ya wada goh di udumnah inah'upam enen nundodottal an luta? Ya alyon Na'na'unnud di, Oo, inah'upa' hi Bumain, mu hay tigaw di angahna, ya mi'id ah am'amungit hi baina, at henen ngadana ya nibahhaw. Ya hay inalinan ha'in, ya alyonay unta umipabain hi unta kumulug hi lilihyon. Ti an amin nan mundaldallanan an umuy ad daya, ya na'ampada, ya nun'awotwotda goh. Ya hay inalina goh, ya alyonay ababain hi un tu'u gun ibagay a'aliwan di bahol, unu muntutuyu.

Ya inalin Kimmulug di, Oot, hay nambalmu mah ay hiya? Ya inalin goh Na'na'unnud di, Mu heden nahhun. ya mid inila' hi pambal'u. Mu la'tot ya ninomnom'uy nambal'u, ya inali' di, Nan udumnah aton di tatagu, ya alyon di ibbadah un mapmaphod, mu ipabungotdah Apo Dios damdama. Ya inali' goh ay hiyay, Nan mangipa'ampah odoldad way iddumanah nan pumpapto'an Apo Dios, ya diday na'alla'eng ahan, ya un nan udumna. Ya gulat ta tayna' nan Apu', ta he'ay unudo', at hay pumbangngadana, ya bumaina' an managang ay hiya. At ma'angahhoy hi Bumain, at tinayna' hiya, at intuluy'un mundaldallanan. Ya heden pundaldallana', ya gunna' kimmantakanta.

Ya intuluy'un nun'enap, ya tinnig'u da Kimmulug ay Na'na'unnud an mundaldallanan. Ya nungwingih Na'na'unnud, ya tinnigna han lala'in mundaldallanan, an neheggon ay dida, an hay ngadana, ya hi Mahapit. Ya immuy hi Na'na'unnud an mi'hapit ay hiya, ya inalinay, Agi', un'a dan goh mi'yalih nan babluy ad abuniyan? Ya inalin Mahapit di, Oo, numpapaddung di umayan tu'u. Ya alyon Na'na'unnud di, Oot muntutunnud tu'u mah, ta way aton tu'un umanul'ulgud hinan impultantin ay tu'u haphapiton.

Ya heden nunhahapitandah na'amtang, ya immuy hi Na'na'unnud ay Kimmulug, ya inyab'abu'abnan inalinay, Heten lala'i, ya natulid an tagu. Ya inalin Kimmulug di, Awnid ulgudo' di aat ten lala'i. Hinamad'uy aatna, ti ditu'uy himpamabluy. Hi amana, ya mungngadan hi Ephod an Mangali. Hay ngadan ne han kulhah nan way nunhituwanda, ya Mid Ipatukana. Mu hi Mahapit, ya ay ihunay un nala'eng an humapit, mu adina ahan pohdon di lilihyon. Ya inalin Na'na'unnud di, At unna' mah binalbaliyan ay hiyah un umat hinay aatna. At hay atonta mah, ta way atonan adi mitnud? Ya inalin Kimmulug di, Ihamadmun mangngol eten alyo'. Hay atom, ya ulgudom di ma'ahhapul an ulgud, ta la'tot, ya imbagam ay hiyah un nahamad di pangulugna, unu nalpuh nan hapit ya anggay. At awniat higanana nan alyom, ya la'tot ya nakak.

At immuy hi Na'na'unnud ay Mahapit, ya inalinay. Hay aatmu nin? Ya inalin Mahapit di, Oo, maphod, mu alyo' at goh hi un mituluy di punhaphapitanta. Ya inalin Na'na'unnud di, Hay maphod nin hi ul'ulgudonta, ya hay aat nan homo' Apo Dios hinan tatagu, ya hay panginnilaan tu'uh un waday pangulug unu mi'id.

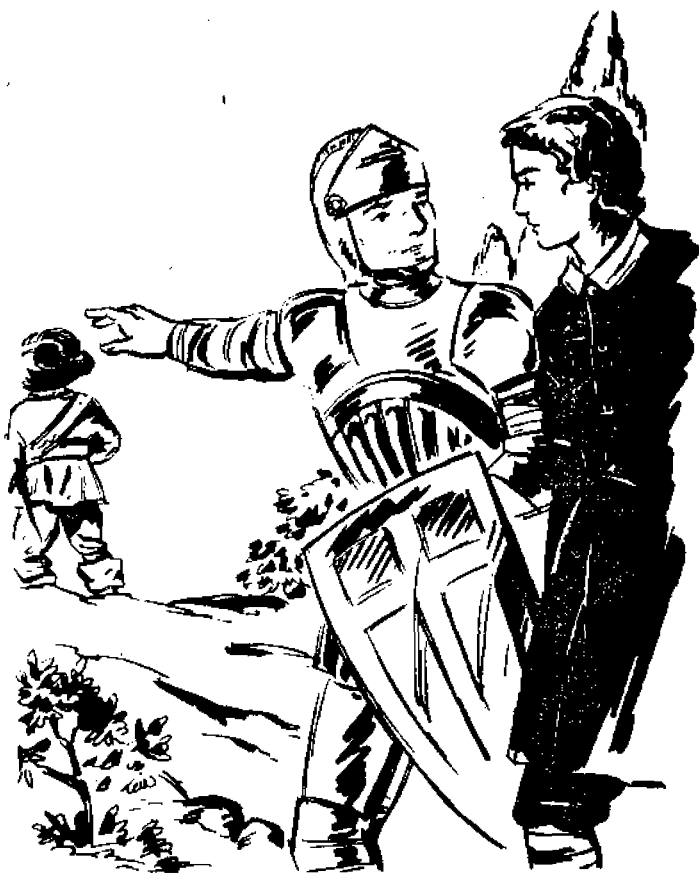
Ya tembal Mahapit ya alyonay, Maphod henen inalim hi atonta. Ya alyonay, Inila tu'u ay nan aat di homo' Apo Dios, ya hiyay dumalat hi panapitan tu'uh un nappuhi bahol. Ya tembal Na'na'unnud ya alyonay, Hay ma'aphod ya un hene han inalim, ya inila tu'u ay di homo'na, ya mahapul an du'gon tu'uy bahol, ya bo'on di hapit ya anggay.

Ya tembal Mahapit ya alyonay. Undan agguy numpaddung hi pangalyan hi nappuhi bahol unu du'gon di bahol? Ya inalin Na'na'unnud di, Oo, do'ol di nun'abhiwanda. Ti waday tinnig'uh tagun ta'on hi unda ituduy nappuhi bahol, ya wa ay ta immanamutdaan penhodday bahol. At nomnomom di aat nan lilihyonmu. Hay hapit ya anggay unu nan pangatan? At pinumlang di angah Mahapit, ya inalinay, Anaad ta umat hinay panapitmun ha'in?

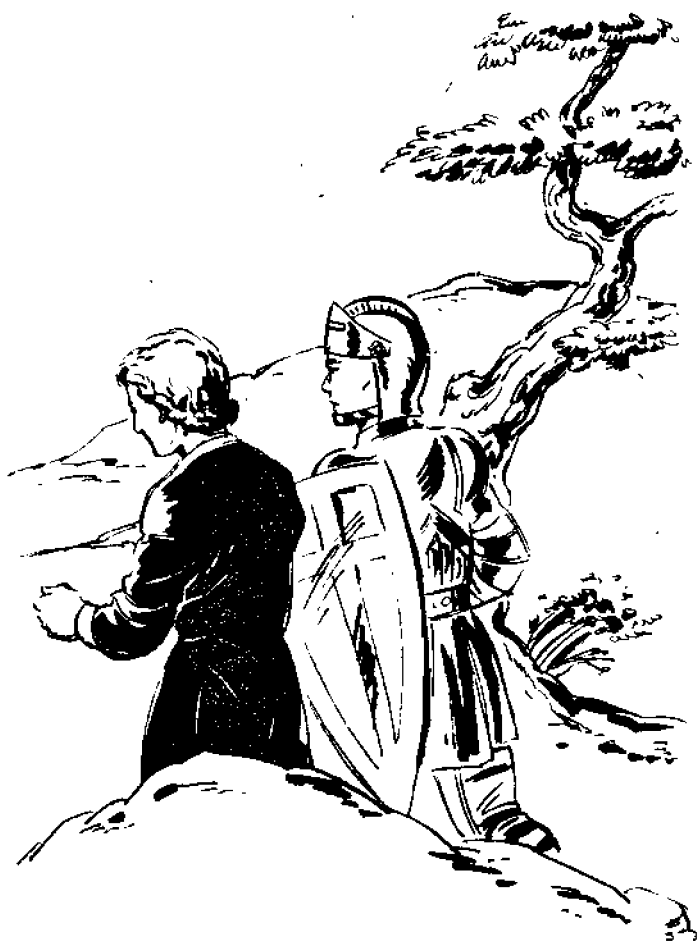
Ya inalin Na'na'unnud di, Manu ay umat hinay alyo' ay he''a, ti hay pannig'u, ya un'a mahapit. Ti hay inila' hi nomnomom, ya ta'on un way lilihyon nan tagu, ya mabalin an mabubutong, ya umam'am, ya hapitonay nappuhi, ya munlayah. Ya inalin Mahapit di, Anaad ta ág'aga ya humalyaona'? Inila' an adim hamadon di aat di tagu, at makaka'. At nakak hi Mahapit.

Ya immuy hi Kimmulug ay Na'na'unnud, ya inalinay. Tigom adyan immannung din inali' an ma'at. Henen ma'andong an nanapitmu, ya han mapiku, ya agguyda nuntunnud. Hay nakakana, ya hay agguyna namhodan an manukat hi ugalina. Maphod ta hiyay nakak, ta adi mahapul unta pakakon hiya. Ti gulat hi un mimitnud ay dita, at hiyay dumalat hi pamoholandan ditu'u, ti alyonday un numpapaddung di ugali tu'u. Ya inalin goh Pablun Timitih din penghanay. Nan umat hina, ya bataananyu dida.

Ya inalin Na'na'unnud di, Maphod ta ni'hapita' ay hiyad, inali' di, Mahapul an muntutuyutah bahol, ta bo'on ha'in ad bahol hi ilahhinanan Apo Dios hi mid pogpogonah un gulat. Ya inalin Kimmulug di, Maphod ta impudnum an amin di nangalim ay hiya. Maphod hi un umat hinan nanapitmuy panapit an amin di tatagud ma'awatan, ta way aton di udumnan manginnila. Ya gulat ta nan mangngol, ya badanganay ugalidad purnhod. Ya gulat ta adida ay pohdon, ya unda taynan, an umat eten tagu.

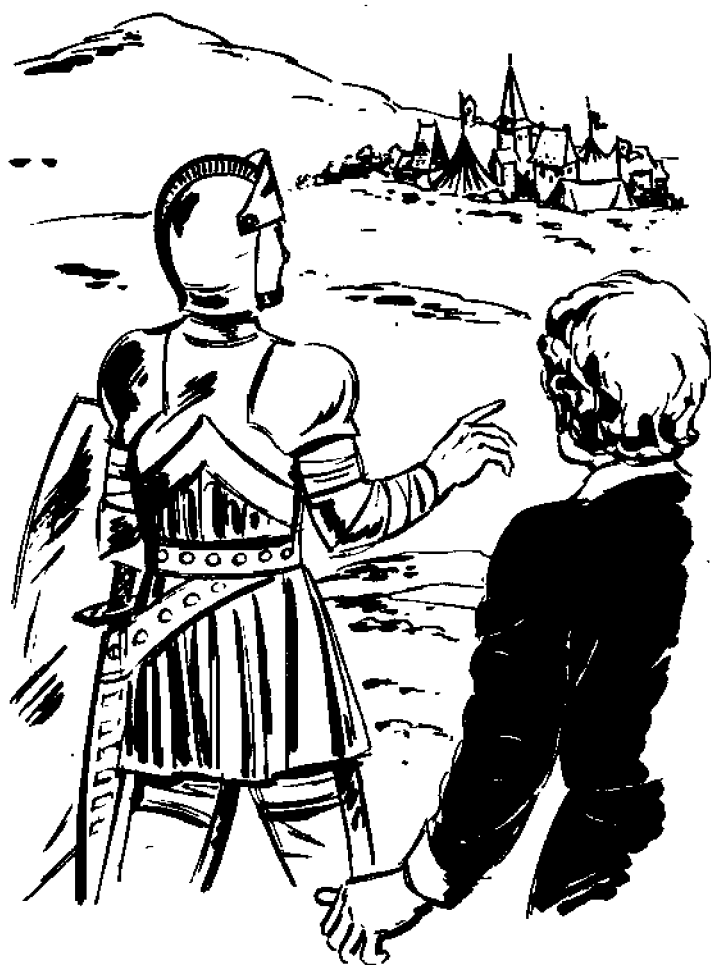
Ya da Na'na'unnud ay Kimmulug, ya intuluydan mundaldallanan, ya gunda munhappitan, ya mun'am'amlongda, ti nan haphapitonda, ya waday punhulbrianan dida. Ti henen dalan an owonda, ya mid ah nunhitu, at atata'ot hi pange'wan. Ya gulat unta oh'ohhan mundaldallanan ene, at mid pohpohodna.

Ya unat wan magadyuh an bumuhu'dan den lutan mid ah nunhitu, ya munwingida, ya tinnigda han mangunud ay dida. Ya inalin Kimmulug di, Hiyah ne din maphod an ligwa' an hay ngadana, ya hi Muntudtudu. Ya immatám hi Muntudtudu, ya inalinay, Olom, ya mid al'alín da'yu, a'agi. Ya hay aat nin goh di nundaldallananyuh din nanaynanyun ha'in? Ya inulgud da Kimmulug ay Na'na'unnud an amin di na'na'at ay didan de han nundaldallananda. Ya inalin Muntudtuduy, Ongol hi pun'am'amlonga', ta intulidyu, ya agguy ayu numbangngad, ya inabakyun amin nan dinamuyu. Inila' an waday uklup di Alín adi ma'ma''ubah an midat ay da'yun matalepon hi un ayu umatam hi ad daya. At punnaudonyun umuy, ta way atonyun mangngal enen inali'. At ipaphodyuy ugaliyu, ya nun'ohhoonyuy nomnomyu, ta henen ayanyuy nomnomonyu. Ti do'ol di abalínan nan bumadang ay da'yun wah tun luta, ya umat goh hinan bumadang ay da'yun wad abuniyan, ta mapmaphod hi pundaldallananyud nangamung umatam ayuh di.

Ya inalin Kimmulug di, Maphod henen inalim Muntudtudu, ti ten impadenol da'mi. He''a, Muntudtudu, ya inilam di atom an muntudtudu, ya inilam goh an mangibaag hi ma'at hi awni. At hay maphod, ya ulgudom di ma'at eten pangituluyanmin umuy, ya hay atonmin mangabak hi un way ah'upanmih atata'ot. Ya inalin Muntudtuduy, A'agi', dengngolyu nin an ditu'un mangunud ay Jesus, ya mahapul an midugah di ipadildilahan tu'u, ya un tu'u middum hinan pumpapto'an Apo Dios. Tigom, an ten magadyuh an bumuhu' ayun ten lutan mid ah nunhitu. Mu nehnot, at waday babluy hi atamanyu. Mu nan nunhituh di, ya mi'pattoydan da'yu, ya ipadahda goh an mamatoy ay da'yu. Ya mid mapto' ya patayonday ohan da'yu, unu da'yun duwa. Mu ta''on, ya adiyu higanan nan pangulugyud nangamung un ayu matoy. Ya atonyu ay, ya henen Ali, ya idatnay uklup di alin midat hinan mi'tagun hiya.

Ya unat goh nalphah heden nunhahapitanda, ya intuluydan mundaldallanan, ya la'tot, ya inatamandah de han babluy an ngadanay Umagay'ay. Ya heden babluy, ya waday kalnabal.

Ya heten kalnabal, ya adi pa'itunnu, ti din penghana,
ya ente'an da Belhabob, ya hi Apulyun, ya hi Do'ol, ta
hiyay na'u'unud ta nangamung ad ugwan. Ya manu ay
inatda, ya iniladan heten babluy, ya hiyah ne mahapul hi
pange'wan nan umuy ad abuniyan, ti hanan ila'uda, ya hay
pumbagtuan hitun luta. Ya nan uddumna, ya hay
umipa'amnaw hi laylaydon di odol.

Ya unat goh immatam da Kimmulug ay Na'na'unnud eden kalnabal, ya panigtigan nan tatagu dida. Ya mumbabaggaandan amin hi aat danen tagu, ti nob'on di lubungdan agguy nipaddung hinan tatagu. Ti alyonday, ini ya unda nabongang, unu nakudang di nomnomda, ti dida, ya nob'on di hapitda, ti hapit di Kana'an. Ti nan taguh tun lutan manalimun hinan kalnabal, ya inaliday un diday taguh inalahan, ti nan panapitda.

Mu da Kimmulug ay Na'na'unnud, ya aggyda penhod hanan ila'udan nen kalnabal. Mu nan munla'u, ya bimmugawdad way atondan ngumina. Mu da Kimmulug ay Na'na'unnud, ya empopday ingada, ya bimmugawdan alyonday, Mahapul an du'gonmi hanan nan mun'a'amnawan.

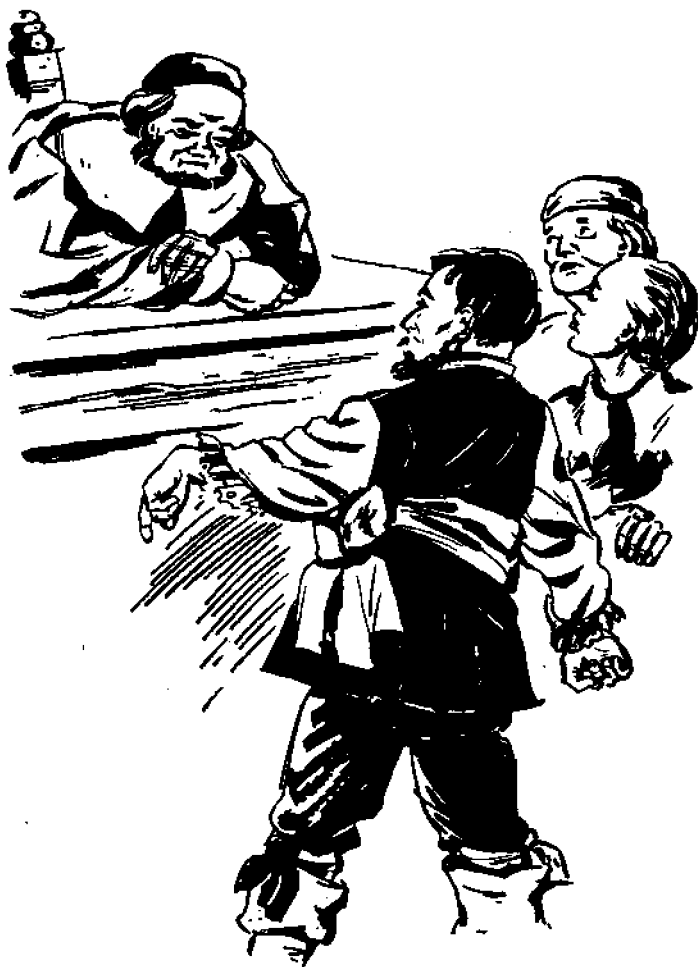
Mu heden ohan munla'u, ya tinnignay inatda, ya immuy ay dida, ya inlayahana dida, an alyonay, At ngadan mah di pohdonyuh la'uan? Ya kukuluton da Kimmulug ay Na'na'unnud, ya alyonday, Hay pohdonmih la'uan, ya nan nahamad hi ma'unud. At inyal'allan nen munla'un namahiw ay dida.

At an aminda, ya ente''adan umaningal an bumanugaw
ay da Kimmulug ay Na'na'unnud. Nan udumna, ya
linayahanda dida. Ya nan udumna goh, ya hinanulanda.
Ya inalin goh di udumnay. Huplityu dida. Ya la'tot, ya
immatam nan ulgud di aatnah nan apun den kalnabal.

At dempapda da Kimmulug ay Na'na'unnud, ta inyuydah nan ap'apud humalyaona. Ya imbaganay aatda, ya inaliday, Da'mi, ya bunag amih tun luta, an un ami mundaldallanan, ta umuy amih nan babluymun mungngadan hi Jerusalem an wad abuniyan.

Mu nan manumalyan dida, ya alyonay unda nabongang nin, unu bo'on ay, ya unda ihtulbuon an amin nan kalnabal. At minandalna nan tatagud moltaonda dida. At nunhuplitda dida, ya numpekla'anda da Kimmulug ay Na'na'unnud.

Ya binangkilinganda dida.

Ya imbaludda didah nan baludan, an gumo' di luhudnah nan gagwan di do'ol an tatagu. At nan tatagu, ya linayalayahanda dida, ya hinanulan di udumna, ya pinahipahiwda. Ya mid ahan ah mammo' ay dida. Ya henen ap'apun den kalnabal, ya kikkikiyana dida, ti henen na'at ay dida.

Mu ene'edpol da Na'na'unnud ay Kimmulug hadin ina'inatdan dida. Ya an amin di nangalidah nappuhin dida, ya agguйда ben'on an hay maphod di nambalda. Ya nan udumna, ya hinamadday amaphodan dane han duwa, ya maphod; at ente'adan mammo' ay dida. At inhingalda nan i'ibbada, ta idinongda nan ato'atondan nappuhi. Mu daden nihingal, ya ma'abbungotda, at dimmalat hi numpapattayandan daden nangihingal.

At la'tot ya nunggogodwada. At hadin bumobohhol,
ya penhoddan mamatoy ay da Kimmulug ay Na'na'unnud.
At nundidiklammuandan dimmalat hene.

At inyuydah nan huwis an mungngadan hi Bumobohhol hi Nahamad. Ya hay indiklamuda, ya inaliday, Date, ya pohdondan ipadinong an amin nan munla'u. Ya dida goh dumalat hi a'ihdulbuan nan tatagu. Ya inalida goh di, Diday dimmalat hi nagodwaan nan tatagu. Ti inaliday, Nan unudonda, ya nappuhi, mu nen unudon di udumna. Ti nan inyuldin di ali tu'u, ya ipawanay umat hina. Ya timma'dog hi Na'na'unnud, ya binaliwanay odolna, ya inalinay, Nan pahiwu' ya anggay, ya nan mangipawah uldin di unudo'. Ti henen ad uldin enen unudo', ya na'abbagbagtu ya un an amin di logon. Mu henen aliyu, ya hi Satanas an mi'bohhol ay Apum. Mu adia' ahan tuma'ot ay hiya, ya ta'on un nan baalna.

Ya inalin nan huwis an hi Bumobohhol hi Nahamad di,
Wada ay di mabalin hi idiklamuyu, ya alyonyu. Ya wada
goh di tuluh nundiklamu, an hay ngadan di oha, ya hi
Umapa. Ya hay ngadan di oha, ya hi Pangal'ali Unudona.
ya hay ngadan di oha, ya hi Ma''a'amnaw an Bumagtu.

Ya hay inalida, ya alyonday, Hi Na'na'unnud, ya pina''ina nan pungkumilduanda. Ti hay inalina, ya alyonay, Nan ugalin danen wah nan kalnabal, ya nan ugalin di kumulug, ya agguyda nun'unnud. Ya pinahiwna goh hi apudan hi Satanas, ya nan baalna goh. Mu hi Na'na'unnud, ya intulidnan mamaliw hi odolna, at inalinay, Heten idiklamuda, ya layah an agguy ahan immannung. Nan adi miyunnud hinan hapit Apo Dios, ya hiyay mi'bohhol hinan unudon nan kimmulug. Ya gulat ta dayawon tu'uh Apo Dios, ya mahapul an waday pangulug tu'un nalpun hiya. Ya nan ap'apun ten babluy, ya nan nappuhin baalna, ya hay ma''aphod hi ihinanda, ya un heten babluy, ya ad inbelnu. At igohgohana' ni' Apumi Apo Dios.

Mu waday na'amung an mundongdongol, ya diday nangilitung hinan midiklamu. At imbagan den huwis hinan mundongdongol an alyonay, Hay nomnomonyu? Patayon hi Na'na'unnud, unu ibo'tan? Hanan tagun mundongdongol, ya hay ngadanda, ya hi Bulaw, ya hi Puhi, ya hi Nabinabai, ya hi Lihog, ya hi Layah, ya hi Mabohol hinan Makulug, ya hi Mabungot. Mu ta'on unda agguy dengngol di inalin Na'na'unnud, mu ininnilada damdamay alyonda, at nalaka hi ibaagda. At ag'aga, ya inaliday, Nabaholan!

Ya inalin nan huwis an hi Bumobohhol hinan Nahamad di, Alanyuh Na'na'unnud, ta iyuyyuh nan pamatayanyu. Ya paligatonyuh atata'ot hi mahhun ya unyu patayon.

At inaanday lubung Na'na'unnud.

Ya hinawidda hiya.

Ya nuntapa'da hiya, ya nunhuntukda hiyad
mundinnapeng atog an matu'in.

Ya nuntapada hiya. ya nunggogodday odolnad
nipaligligat.

Ya innalday bayunitad tinubli'da.

Ya impalo'day ayiw, ta nangipautandan hiya. Ya inamungday ayiw hi mamagah mitungu, ya inapuyanda, ta nangamung un moghob. At natoy hi Na'na'unnud.

Ya intuluy'un nun'enap, ya tinnig'uh Na'na'unnud, ya waday immalih nangawit ay hiya. Ya nunluga hinan kalesa; ya himbumagga, ya immuy hinan pantaw ad abuniyan.

Ya hi Kimmulug, ya imbangngaddah nan baludan, ta intuluynan nihinah di. Mu hi Apo Dios, ya hiyay mangabak an amin hi logom. At intudunay aton Kimmulug, ta way atonan pumitaw an lumayaw. At intuluy Kimmulug an nakak. Mu adi un ohan umuy, ti waday nangah'up ay hiyan han lala'in hay ngadana, ya hi Mundenol. Mu henen lala'i, ya nalpun nen babluy an mungngadan hi Umipa'amnaw an wadan di kalnabal. Ti unat goh tinnignay aat da Kimmulug ay Na'na'unnud, ya penhodnan mitnud.

At nuntulagdad didan duwan umuy ad daya. Ya inalin Mundenol di, Heten babluy an mungngadan hi Umagay'ay, ya wada goh di udumnan tagun mamhod an mitnud goh hi udum di algaw.

Ya wan umuyda, ya inah'upanda han lala'i. Ya imbagaday nalpuwana, ya hay umayana goh. Ya inalinay, Nalpua' hinar babluy an ngadanay Umal'alu' an Hapit, ya ten umuya' goh hinar babluy ad daya. Mu agguyna imbaag di ngadana. Ya alyonay, Ha'in, ya tutulang'un amin nan nun'abagtun tagu, ya nan adadangyan eden babluy an ngadanay Umal'alu' an Hapit. Nan lilihyonmi, ya ihnay itang hi nun'abhiwanah nan lilihyon di udumna. Ti hay aat di pangulugmi, ya mahu amin mumbaati hi un ma'ugaw, ta nalaka, an mi'id ah do'ol hi ligat.

Ya hi Kimmulug, ya inolmanan alyonay, He'ah
Nayuna nin. Ya tembal Nayuna, ya alyonay, Bo'on hene
makulug hi ngadan'u, ti unna' nginatnan hinan tatagun adi
mamhod ay ha'in, at un hiyah ne indatdah ngadan'u. Ya
gulat ta abulutonyuy itnuda' ay da'yu, at innilaonyun ha'in
di ohah maphod hi ibbayu. Ya inalin goh Kimmulug di,
Gulat ta mitnud'an da'mi, ya mahapul an edpolmuy ligat.
At mahapul an kumulug'a, an ta'on hi un naligat ya
atata'ot di ma'at, unu nan maphod hi ma'at.

Mu agguay penhod Nayunah nen inalin Kimmulug, at tinaynana dida. Ya unat goh binataanan Nayuna dida, ya tinnigdan waday duwan immuy an nitnud ay hiya. An hay ngadan di oha, ya hi Umam'am, ya hay miyadwa, ya hi Ma'a'amnaw hi Pihhu. Mu dida, ya hin'u'ulguddah aat di amaphodan di hinohha ay dida, ta way atondan mumpopohhodan. Didan amin di nalammung an nun'ihkul hidin hopapna. An hay bihtuluda, ya hi Ma'allili. Ya hay intudun nen bihtuluda, ta way atondan mangngal hinan pohdonda, ya hin'u'ulguddah nan aat di amaphodanda, an ta'on hi un nappuhi atondah aatda, ya immaphodda damdama, ta munlayahda, ya imbalbaliday unda kumulug ay Apo Dios.

Ya hi Nayuna, ya inyulgudnan danen ibbanay aat da Mundenol ay Kimmulug. Ya inalinay, Danen duwa, ya mid iniladah atondad way atondan pumhod. Ti adida inyunnud di aatdah nan way tigonda. Ti ta'on hi un way ah'upandah ligatda, mu edpolda damdama. Ya ta'on unda mipaligligat an magadyuhdan matoy, ya iluludda damdaman mangulug ay Apo Dios. Ya alyonay, Gulat un ha'in di umat ay dida, at ipogpog'un umunud, ta awnid hodo' di udumnah algaw, ta pumhod ya un'u ituluy. Ya gulat ta mi'id di aton nan tatagun ha'in, at adi' goh ipo'oy di ato' an kumulug ay Apo Dios.

At inunudda goh da Kimmulug ay Mundenol, ta wada goh di ibagadan dida, Ya inaliday, Gulat ta wada han tagun un itang di pangulugna, oya itigawnah nan nahamad di pangulugna, ta alyonay ipaphodna, ta way atonan malagbuan hitun luta, ya mabalin hene, unu adi? Ya inalin Kimmulug di, Henen inalim an question, ya ta'on un nan pa'ette'an kumulug, ya inilanay aat nen inalim. Nappuhi ahan heneh aton, hi un pangpang'ali aton tu'un Kumulug ay Kristud way pumhoda tu'uh tun luta ya anggay.

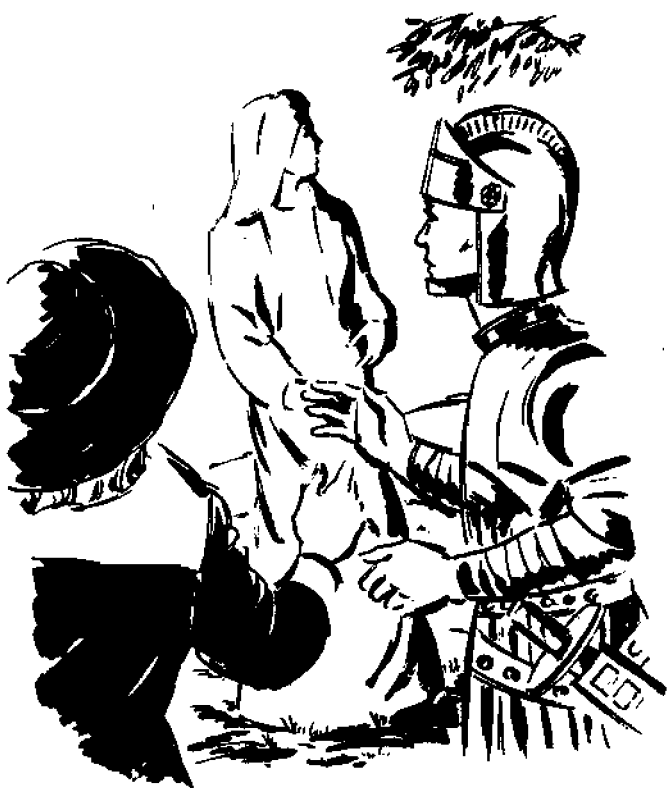
At danen tulu, ya mid nambaldah nan inalin Kimmulug, at unda mangado''ong an timmata'dog, ti bimmainda. At tinaynan da Kimmulug ay Mundenol dida. Ya inalin Kimmulug ay Mundenol di, Tigom, an adida pa''edpol hinan panumalyaan ay dida, at undan adina iyal'allah un hi Apo Dios di manumalyan dida?

Ya tinaynan da Mundenol ay Kimmulug dida, at inatamanda nan puun di duntug, an mungngadan hi Umipa'adangyan. Ya henen duntug, ya waday minas di balitu'. Ya wah di han neheggon ay didan lala'in hay ngadana, ya hi Dimas, an neheggon hinan kulha. Ya ayagana da Kimmulug ay Mundenol, an alyonay, Hoy! Umali ayuh tu, ta waday ipattig'un da'yu.

Mu agguy penhod da Mundenol ay Kimmulug an matapngan, at intutuluydan umuy. Mu unat goh nangunud da Nayuna ya nan i'ibbana, ya inayagan Dimas dida, ya diday immuy, at agguyda intuluy henen ayanda, ti inabulutdah nen inalina.

At intuluy da Kimmulug ay Mundenol an immuy, ya inah'upandah nan dalan han munyumintu. Mu hay tigaw de han munyumintu, ya ay paddungnay babai, ya henen puun di munyumintu, ya waday nitudo'. Mu inilan Kimmulug an mumbaha. Ya hay inalín nen nitudo', ya alyonay, Adiyu aliwan nan na'at hinan ihawan Lot. Ya inalidan duway, Ini ya hiyah te nin din ihawan Lot an numbalin hi ahin! Ti hay nungwingiyanah nan mun'a'amnawan hinan babluydad Hodoma hidin penghana.

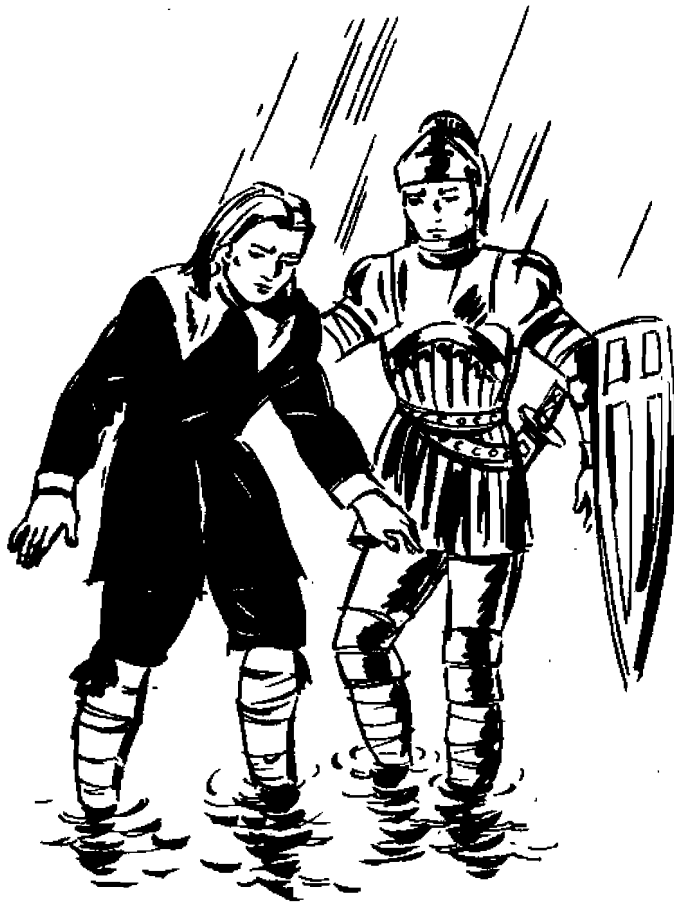
Ya intuluyda goh an umuy, ya inah'upanda han wangwang an mun'ul'ullay di danum. Mu heden dalan an owon da Mundenol ay Kimmulug, ya niyu'unud hinan wangwang, at mapmaphod hi pun'amma'ammangandan mundaldallanan. Mu wa ay ta ma'uwawda, ya imminumdan den danum, ya ma''aphod di tamtamna. Ya din bunga goh an wah nan pingit di wangwang, ya ma''aphod goh di tamtamna. Mu heden nundodottal an nolo'anda, ya ma''aphod goh, ti muymuyammi holo', ya do'ol goh di habhabung.

Mu palpaliwandan mundaldallanan, ya la'tot ya gun mataynan hede han wangwang, ya abuhandah de han nuntigtigandan de han mun'aphod, ti inah'upanda goh han dalan an napikupiku, ya batubatu goh. At ente''adan humiga, ti nabnablay di hu'ida, ti munha'it. Ti hay pohpohdonda, ya nan mapmaphod an dalan. Ya hede han dalan an owonda, ya wada han tinnigdan neheggon an lutan mapmaphod di tigawnan hay ngadana, ya Mihingngi. Ya wada han ulhip an natawan, at natapngandad hiyay enengwada, ta immuydan de han lutan ngadanay Mihingngi.

Ya alyon da Kimmulug ay Mundenol di, Maphod hete hi punggoppagoppa'an, ti ten muymuyammi, at maphod hi pundaldallanan. Mu palpaliwandan de han pundaldallananda, ya inah'upanda han lala'in hay ngadana, ya hi Ipala'engnay Odolna. Ya inalinan da Kimmulug ay Mundenol di. Hete han dalan, ya hiyah te goh di ohah miyuy ad abuniyan, at inunudda hiya. Ya unat goh magadyuh mahdom, ya immuktul di bunut ad dayan mangmangitit. At hi Ipala'engnay Odolna, ya agguyna tinnig di owona, at hiya, ya nagah, at mun'ahugatan di odolnad natoy.

Ya pun'ayagandah Ipala'engnay Odolna, mu mid ah mambal. At ente''anan dumolodoloh, ya immidu'idul goh, ya gunna iyal'allan umila'ilat, at gun malbong nan owondan dalan, at natengtengawda, ti natila' di pange'wanda. Ya inalidah nomnomday, Nalaklakah nan hopap di pangete''an hi panaynan hinan ma'andong an dalan ya un hay pumbangngadan.

At palpaliwanda, ya inah'upanda han itang an
nihi'uganda, ya inumbundad alyonday ta palpaliwanda ya
nawa'ah, at nolo'da ti na'ab'ablayda.

Mu heden nolo'anda, ya waday neheggon an baluy di alin mungngadan hi Munduwaduwa. Mu heden baluy, ya wada han ongol an banig, an hay ngadana, ya hi Umipahiga. Ya wan nabiggat, ya immuy mundaldallanan hi Umipahigan de han lutana, ya inah'upana da Kimmulug ay Mundenel, an nun'olo' eden lutana, ya ma'ahhingal, an alyonay, Bumangon ayu.

Ya inalinan diday, Anaad ta wada ayuh tu? Ya tembal da Kimmulug, ya inaliday, Oo, ti un ami mumbaat, ya natengtengaw ami. At hi Banig, ya dulunona dida, ta way atondan umuy eden baluy, an hay ngadana ya Munduwaduwa.

Ya inyuyna didan den baluy, ya kenuhbungna didah nan bitun wah nan hiluk di baluy. Ya intangobna, ya tinulbo'na, ta mid atondan pumitaw. Mu henen bitu, ya nada'da'an di dotalna, at hidi nolo'andah tuluy nahdom. Mu hede, ya mid angin, at na'umuda. Ya agguyda goh ahan indatan didah inumonda ya ononda. At la'tot, ya himmigada, an alyonday, Pogpognad ugwan nin.

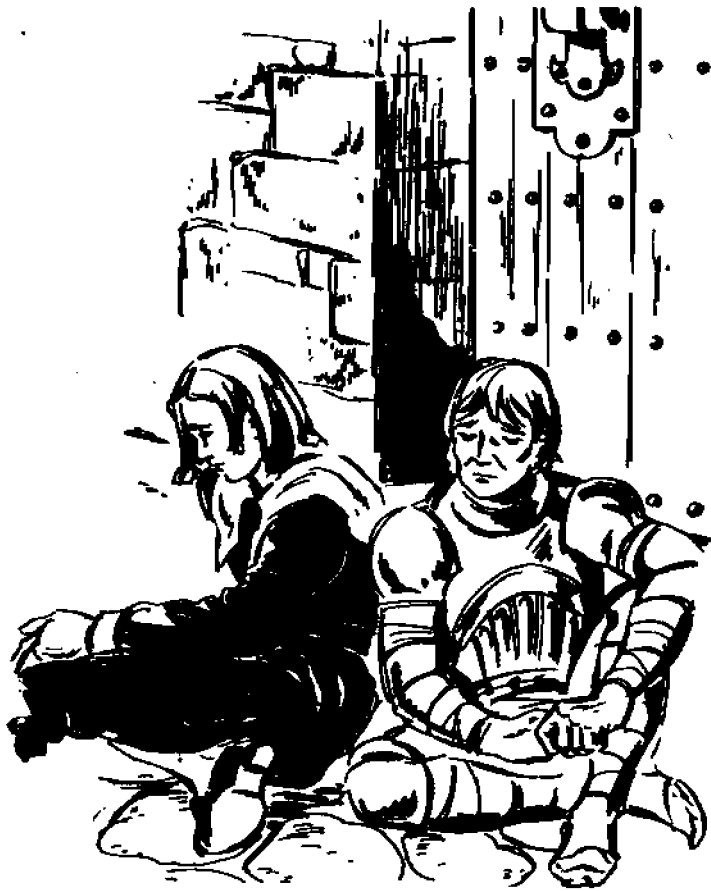
Ya heden nahdom, ya inulgud Umipahiga ay ihawanan
hi Mid ah Pangulugnay waday dempapnah linala'in
iyuynah hiluk di baluyda. Ti manu ay, ya un hay
nange'wandah nan lutada. Ya inalin nen ihawanan babai
mahapul an adi igohgohan dida, ta un at dida punhuplit.

Ya unat goh nabiggat, ya immuy hi Umipahiga, ta hinaplahaplatna didad nangamung unda limmungtuy, ta mid atondan mumpeggeng hinan dotal. Mu ene'edpol da Kimmulug ay Mundenol ya agguyda himmaphapit.

Mu unat goh nahdom goh, ya dodonglondan agguyda damdama natoy. Ya inalin han babain ihawanay, Umuy'an dida ta alyom, ta dida, ya pinatoyday odolda. Ya immuy ay dida, ya inalinay, Da'yu, ya mid ahan ologyun pumitaw, at da'yu ya pinatoyyuy odolyu.

Mu agguy dengngol da Kimmulug ay Mundenol, ya undaat goh iyab'abu'ab an hin'a'al'alu'. Ya intuluydah oha goh di algaw, an ta'on hi un naligat di ma'at ay didan agogohgohda. Ya inalin Mid ah Pangulugnah nan ihawanay, Umuy'ad ilahunmu didad iyuymuh nan bintaw ta ipattigmu nan tunggal di natoy an nange'wa goh eten luta, ta way atondan humiga.

Mu ongol ahan di ta'ot da Kimmulug ay Mundenol, mu aggyda damdama pinatoy di odolda. At hede han lala'i, ya imbangngadna goh dida edeh nan bitu, ya inalinan ihawanay. Anggoh nin goh di ohah ato' ay dida? Ya inalin Mid ah Pangulugnay, Mid mapto' ya un way imbolhadah alomentadah panulbo'dah nan pantaw, at hiyaat unda adi pa'abak di nomnomda. Ti hay wah, nomnomda, ya lumayawda. Ya alyon ihawanay. Awnid ma'et, ta umuy'u likihaon di bolhada.

Ya hidih wadandah bitu, ya ninomnom Kimmulug an alyonay, Oo, wah na ta'wa din imbolha' an tulbo' an naliwa', an hay ngadana, ya Tulag. Mid mapto' ya tulbo'onay pantaw te 'han baluy an mungngadan hi Munduwaduwa. At ipadahmu mah, an alyon Mundenol.

At impadah Kimmulug an itulbo', ya natulbo', at inul'ullaydan nangibughul an pimmitaw. Ya sunat goh pimmitawdah nan bintaw, ya naluhud goh hi o'ongol an gumo'. Mu imbughulda, mu naligat, ti ongol di madngol hi mungngeek hi, ibughulana. At dengngol han banig an hi Umipahiga, ya bimmangon.

Ya unat goh bimmangon, ta alyon un tuma'dog, ya mid ologna, ti mid bi'ah di hu'ina, at natu'in, at mid olognan mangunud ay da Kimmulug ay Mundenol. At limmayaw danen duwa. Ya palpaliwanda, ya inah'upandah de din kulha an tinaynanda, at nabaliwanda mahkay.

Ya heden nangihingngianda, ya pohdondan waday itudo'da, ta gulat un way mange'wa, ya adida mibahhaw, ta adi dopopon banig dida, an mungngadan hi Umipahiga. Ya innalda han damunan dapella' an batu, ya tinud'anda, an hay intudo'da, ya alyonay, Hiyah te miyuy hi dolan Banig an hay ngadana, ya hi Umipahiga. Ti hiya, ya mi'bohhol hinan Alid Abuniyan. Ya pohdonan patayon nan tagun nen Alih mange'wa.

Ya dimmaladalan da Kimmulug ay Mundenol, ta nangamung unda dinatngan hede han duntug an ngadanay Ma'amnawan. Ya heden duntug, ya do'ol di ma"aphod an bungan ma'amnawan hi ma'an, at hiyay pinalpaliwandah pundaldallanan de han duntug, ti gunda innal di udumnah nan bungat tamtamanda.

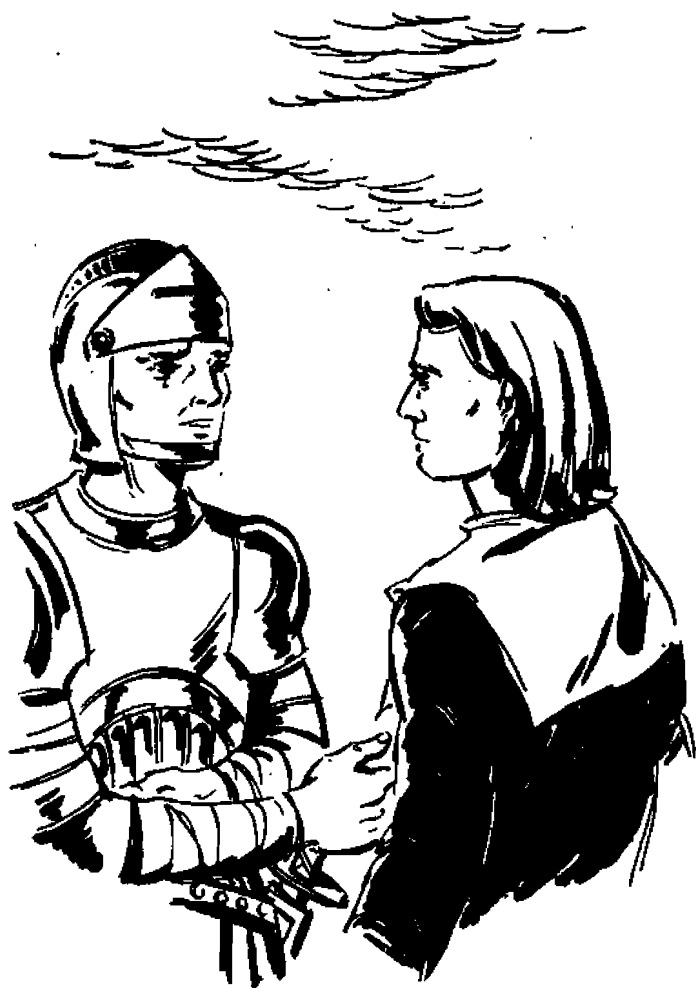
Mu heden buludna, ya wadaday mumpahtul an manalimun hinan kalniluda, an hay ngadanda, ya hi Nala'eng, ya hi Nanginnila, ya hi Matpong, ya hi Adi Munlayah. At ni'yibun da Kimmulug ay Mundenol, ta nun'ul'ulgud daden mumpahtul hi aat di tamuda. Ya unat goh nalpah nan inulgudda, ya initnudda didah nan way nun'abbunganda. Ya inalidan da Kimmulug ay Mundenol ta me''andan dida. Ya inal'alu'da didad adida umiyahup'an makak ede han duntug an mungngadan hi Ma'amnawan.

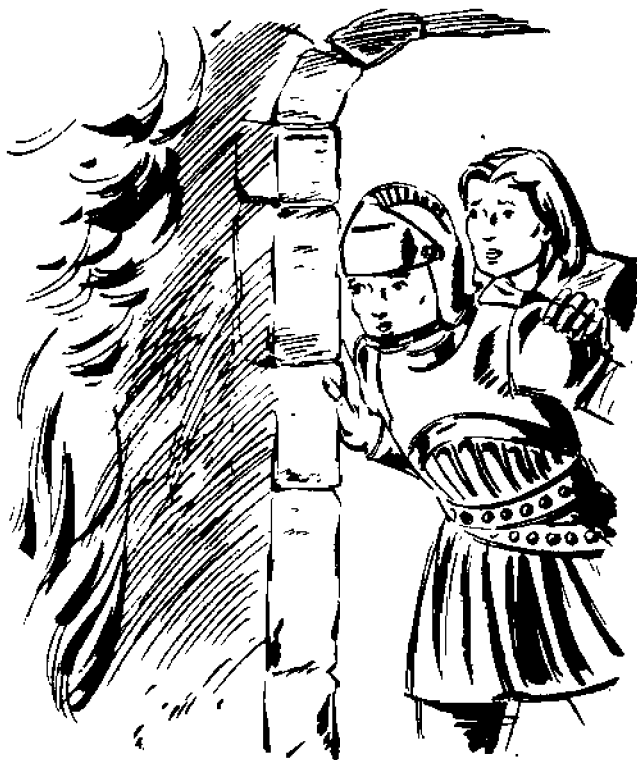
Ya unat goh nabiggat, ya inalidan da Kimmulug ay Mundenol, ta umuyda munle'le'od ede han duntug. Oya immuyda limmane'le'od an amin edeh nan duntug, ta inamangdan amin di pohdonda. Ya palpaliwanda, ya immatamdah nan tulid di duntug an mungngadan hi Bahhaw. Ya inuhdunganda nan daplah, ya waday tinnigdah tunggal di natoy. Ya alyon Kimmulug di, Hay aat te nin? Ya alyon nan mumpahtul di, Didanay taguh agguy nangunud hinan nahamad an tugun, at nibahhawda, ya napuligda ya natoyda.

Ya unat goh nalpah hene, ya inyuyda goh hinan ohan duntug an mungngadan hi Papuutan. Ya inuhdunganda, ya wadaday tatagun lumane'le'oddah nan lubu' an mid papuutandah ayanda, an ay ihunay unda nabulaw. Ya alyon goh Kimmulug di, Ya hay aat nin goh hadi? Ya inalin nan mumpahtul di, Henen lubu', ya pangngel di mihingngin miyuy hinan lutan Banig, an nan baluyna ya ngadanay Munduwaduwa. Ya hanan tigonyun linala'i, ya didanay nangete'an umuy ad daya, mu inhingngida, ti na'alligat nan na'ullipit an dalan, ya ene'wadan ne han oha, ti alyonday nalaklaka. Ya dempap nan banig dida, ya binulawnay matada, ya inyuyna didah nan lubu', ta mi'id di tigondah ayanda, at i'ihnadad ugwan an lume'ole'od,

At nuntiggawan da Kimmulug ay Mundenol, ya mun'agah di lugwada hi gohgohdan daden tinnigda. Ya mi'id ah hinapitda.

Ya intuluy'un mun'enap, ya tinnig'u nan mumpahtul, an initnudda da Kimmulug ay Mundenol, ta inyuydah nan puun di duntug. Ya wada han pantaw, ya imbughulda, ya alyonda ta tigonda nan wah bunolna. Mu unat goh indungawday bunolna, ya waday tinnigdah maluhung an bitu, ya waday bumuhubuhu' hi ahu' ya apuy, ya wada goh di madngol hi gehom di apuy, ya waday hinunghungdah mun'apiit. Ya dengngolday alin nan maligligatan. Ya alyon Kimmulug di, Goh nin di aat te? Ya tembal nan mumpahtul, ya alyonday, Hiyah te pantaw nan mangibalbalih unda kimmulug, ti hiyah te balah'at hi miyuy ad inbelnu.

At umiyahup da Kimmulug ay Mundenol an makak. ya initnud goh nan mumpahtul dida, ta immuydah nan oha goh an buludnan mungngadan hi Mapatal. Ya nunhahapit nan mumpahtul, ya alyonday. Akkay ipatalihkup tu'un dida nan pantaw ad abuniyan. Mu tinnigda, ya agguyda inhamad, ti wumigwig di ngamayda. Mu alyonda nin hi unda tinnig heden pantaw, ya nan aat di anabagtun nen babluy.

Ya unat goh magadyuh makakda, ya indat nan mumpahtul di mapan nan umayanda. Ya alyon nan mumpahtul di, Maphod hi pundalananyu, mu mange'el ayuh nan lala'in nungngadan hi Humulbug. Ya alyon goh di ohay, Adi ayu molo' eden babluy an ngadanay Tumengtengaw. Ya nan oha goh, ya inalinay, Halimunan da'yun Apo Dios hinan pundaldallananyu.

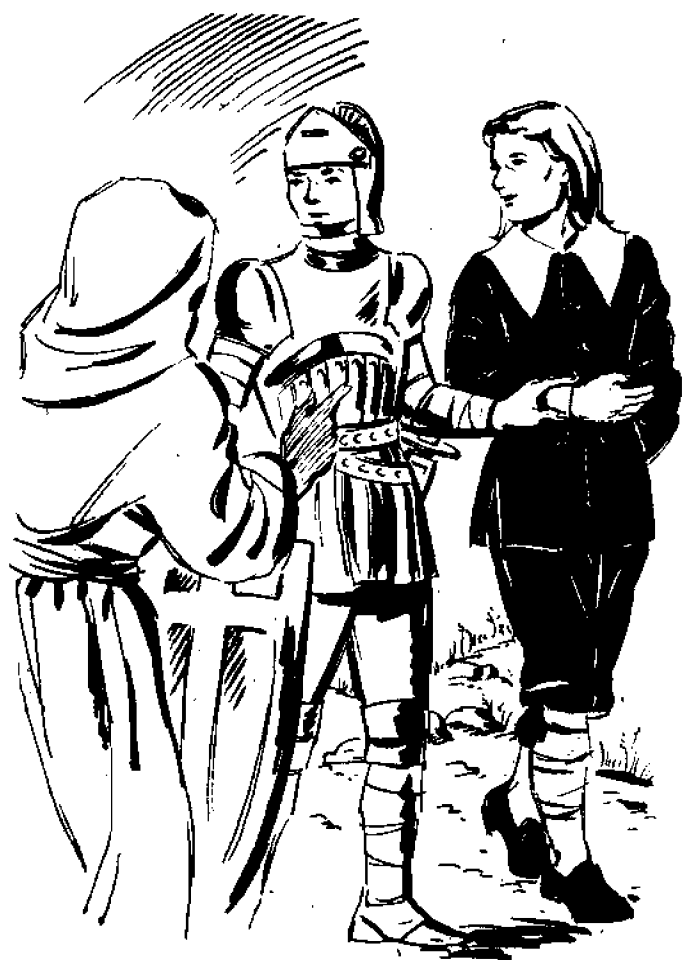
Ya intuluy'un nun'enap, ya tinnig'u da Kimmulug ay Mundenol an mundadyun den duntug. Ya unat goh immatamdah nan puun di duntug, ya tinnigda han napikupikun dalan, an nihappang edeh nan na'ullipit an dalan. Ya wada han lala'i, an timma'dog ede han nunhappangana. Ya hay ngadan nen lala'i, ya hi Nakudang di Nomnomna. Ya hiya, ya mid ahan di inilana aat di makulug an tugun. Mu hiya, ya mumpabagtu, ti alyonay inilanan amin. Ya unat goh ipadah da Kimmulug ay Mundenol an al'alu'on hiya, mu adi ahan dumngol, at tinaynanda hiya. Mu iluludna damdaman mangu nud ay dida.

Ya intuluydan dumanaldallanan, ya heden bongwah di owonda, ya nahe'ngan. Ya inah'upanda han lala'in nahe'pan hi pitun na'appuhin lennawa, an nabobod hi pituh ma'odhol an talin. Ya waday i'ibbanan pilitonda hiyan iyuy hi pantaw de han bitu. Mu hay ngadan de han nahe'pan, ya hi Mihingngi. Mu hay nunhituwan ne han nahe'pan, ya Hin'umuy di Unudonda. At da Kimmulug ay Mundenol, ya ente'adan wumigwig hi ta'otda. At ginalondan makak.

Ya inah'upanda goh han lala'in hay ngadana, ya hi Nakudang di Pangulugna. Ya punhaplat dade han tulun linala'i hiya. Ya hay ngadan danen tulu, ya hi Mun'annel di oha, ya hi Mun'od'od, ya hi Nabaholan. Mu wada han immuy, an hay ngadana, ya hi Ma'ahhimo'. At nun'ipalayawna daden tulu.

Ya intuluy da Kimmulug ay Mundenol an umuy, ya ninitnud hi Nakudang di Nomnomna. Ya inah'upanda goh di nunhappangan de han kulha. Mu heden nunhappangana, ya agguyda inilay tulungondah owon. Ya unat goh timma'dogdan den munnomnom, ya waday immuy ay didan mumpaha' di pandelengna, ya alyonay, Anaad ta wada ayuh tun tumata'dog?

Ya tembaldan alyonday, Ten un mid papuutanmih
owonmi. Ya' alyon han lala'i, At itnud'u da'yu, ti hiyah ne
umaya'.

Ya unat goh inunudda hiya, ya la'tot ya undaat goh
bangngadon di nalpuwanda.

Ya undaat goh palpaliwan, ya inyuy ne han lala'i didah nan hidu' di laman at na'nada. Ya mid iniladah atondan bumuhu'. Ya unat goh heden na'naanda, ya nagah di pandeleng de han lala'i, at iniladan nabalbaliyanda. Mu mid atondan bumuhu' eden hidu' di laman, at nihihinnadah din lumugwalugwa. Ya inalin Kimmulug ay Mundenol di, Ninomnom'u din inalin di mumpahtul an alyonay. Mange'eltah nan humulbug, at immannung henen inalina. Ti nan humulbug, ya paddungnay diday umnah nan hidu' di laman, ti bumalbali panapitdah unda ipadenol di i'ibbada.

Ya la'tot, ya tinnigdan wada han mumbenang an umuy ay dida, an waday inodnanah haplat an nangumayan. At pina''ina nan hidu', ta way inatdan pimmitaw. Ya inalinan diday, Henen tagun nitnudanyu, ya hi Humulbug. An didana din annabin di Muntudtudu, an imbalbaliday pandeleng di anghel hi inlubungda.

Ya inalin ne han immuy ay diday, Umbun ayun munhippi, ya nunhaplatna dida, ta alyonad way atondan matugun, ya adida ipidpidwa nan inatda. Ya inalinan diday, Unudona', ta itudu' mahkay di immannung hi owonyud adi ayu mibahhaw. At intuduna nan kulhan owonda, ya tinaynana dida.

Ya unat goh na'amtang, ya inamangdan wada goh di ohan umalin manamun dida. An hay ngadana, ya hi Mid Diosna. Ya inalinan diday, Hay ngadan di umayanyu? Ya inalín Kimmulug di, Da'mi, ya umuy amih nan duntug ad Hion.

Ya ma'akikki hi Mi'id Diosna, an alyonay, Mid ahan ah umat hinah duntug, ti un ayu nun'enap. Ya alyon Kimmulug di, Immannung an wada, ti hiyay ayan nan kimmulug. Ya alyon Mid Diosnay, nabayag hi nangana'anapa', at ten ad ugwan, ya ten mumbangngada' hinan nalpuwa', ta edenol'u din tinayna' hi hopapna. Mu inilan da Kimmulug ay Mundenol an hinanian Satanas di nomnomna. At tinaynanda hiya, ta intuluydan mundaldallanan.

At la'tot, ya immatamdah nan babluy an ado'lan di pinadeng an umipa'alih enlo', ya mun'ohab an mi'id tuyup, at umali enlo'da. Mu inyal'allanan Mundenol an ma'adyungyungot. Ya alyonay, Akkay malo'tah na'amtang. Ya alyon Kimmulug di, Undan naliwam din inalin nan mumpahtul, an alyonay adita molo' hitu, ya adita mange'el. Ya hay inatdad way atondan adi molo', ya inulgudday aat di inat Apo Dios ay dida.

Mu wagwada damdamah Nakudang di Nomnomnan
mimitnud ay dida.

Ya inalin Kimmulug ay hiyay, Umali'a ta ditu'un amin, ya anaad ta miya'adagwi'a? Ya alyon Nakudang di Nomnomnay, Okoda', ti pohdo' an mun'oh'ohhan mundaldallanan. Ya inalin Kimmulug ay hiyay, Oot, hay aat nin di atom an kumulug ay Apo Dios? Ya alyon Nakudang di Nomnomnay, Maphod di nomnom'u, ya maphod di puhu', ya maphod di itagua' ti unu'unudo' di tugun Apo Dios.

Mu tembal Kimmulug ya inalinay. Mu hay inalin di hapit Apo Dios, ya inalinay. Mid ah ohah taguh na'ahhamad di ugalina. Hay ngadanmu, ya Nakudang di Nomnommu, ya manu ay umat hinay ngadanmu, ti mi'id inilam hi aat di nahamad an ugalin nalpun Kristu, an dumalat di pangulugan tu'un hiyay abaliwan tu'u. Ya inalin Nakudang di Nomnomnay. Adi' ahan kulugon hi un waday bahol'u, ti henen pangulug'u, ya adi umat hinan pangulugmu. Mu inila' damdaman nipaddung ay he'a.

Ya inalin Kimmulug di, Mid ah ohah taguh abalanan manginnilah aat Jesu Kristuh un adi ipa'innilan Apo Dios an Ama tu'u. At mahapul an hamadom, ta tigom di anapuhim, ta punnaudom an umuy ay Jesu Kristu. Hay anahamadnay dimmalat hi nabaliwam hinan amoltaam. Ya alyon Nakudang di Nomnomnay, At iyun'unmay, ti ten mid olog'un mitnud ay da'yu, ti ah'ahhupa'.

At tinaynan da Kimmulug ay Mundenol hede han lutan ado'lan di pinading. At inatamandah de han lutan ngadanay Alenggopan, an ma"aphod an amin di matigaw. Ya ngumanolengel di hamuti, an paddungnay mungkantada. Ya an amin nan luta, ya nahabhabungan, ya un mapamapatal an mi'id ah mahdom.

At tinnigda mahkay an neheggon nan babluy ad daya.
Ya gunda tinnig nan mumbenang an dumanaldallanan eden
lutan ngadanay Alenggopan, at an amin mahkay di
mahapuldah pundaldallanandan nen luta, ya wada. . . .

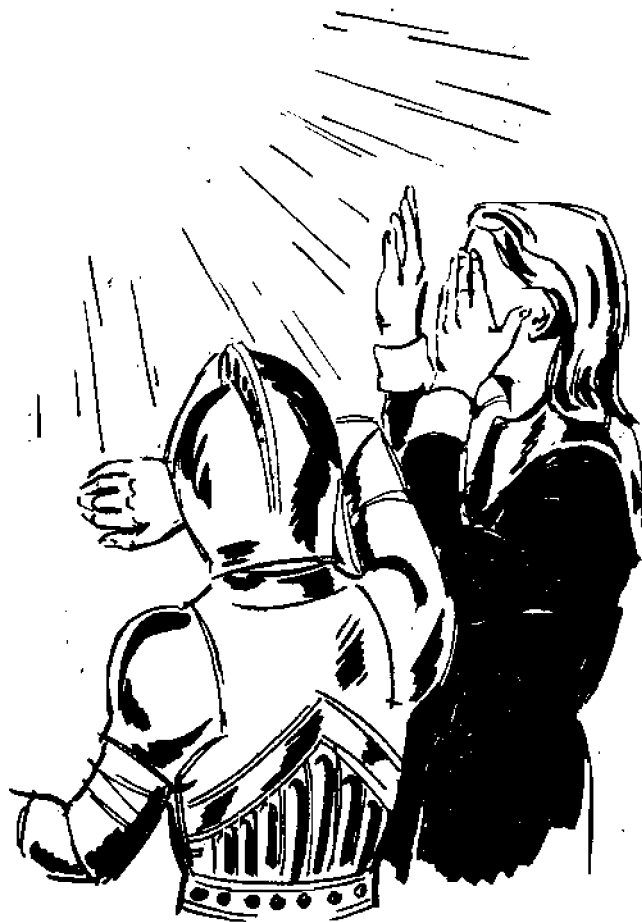
Ya unat goh wan magayuhdan den babluy, ya tinnigda, an hay niyamma, ya nan pa'ongol an pinulipul an perlas di niyamma, ya namahmah an balitu' nan kulhan nen babluy. Ya waday dengngoldan himmapit eden babluy, an alyonday, Na'uy an mabaliwan ayu, ya atamanyuy lagbuyu.

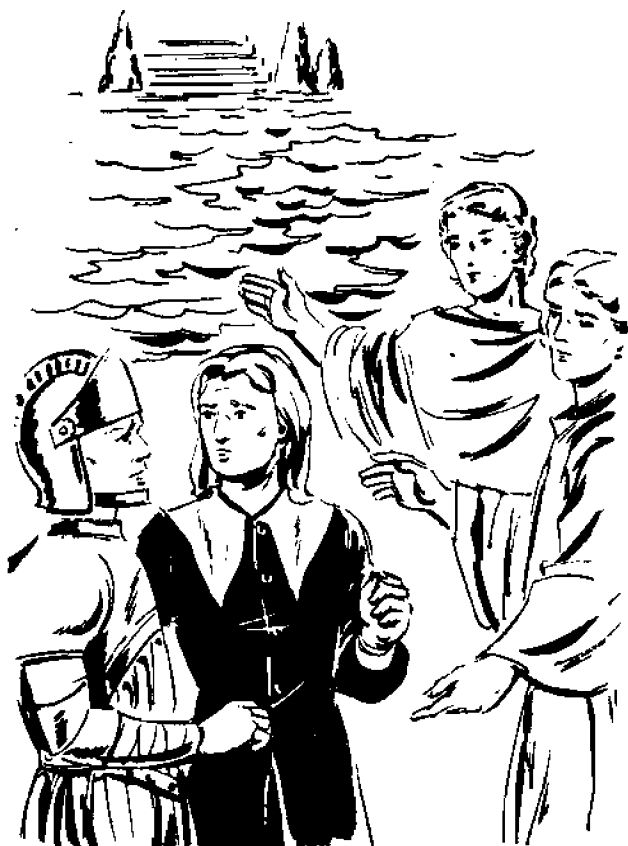
Ya unat goh magadyuhda, ya waday tinnigda hi ayiw
an numpangabunga, ya wa'al di udumnan umat hi agguhip.
Ya wada han tagun manalimun ede han galden, ya
immuydan hiya, ya inalanday, Ad galden hitu? Ya inalinay,
Hiyah te galden di Ali. Ya manu ay nitanom, ya ta way
mangipa'amlong ay hiya, ya hay mangipa'amlong goh hinan
mundaldallanan.

At initnudna da Kimmulug ay Mundenol hinan galden, ya alyonay, Mabalin an umman ayuh nan bunga. Ya intuduna goh di pange'wan nan ad galden hi un ay munle'le'od, at nun'eblaydan de, ya nolo'da.

Ya intuluy'u goh an nun'enap, ya tinnig'un ente'ada
goh an mundaldallanan. Mu mid atondan mannig eden
babluy, ti humilin amin nan balitu'.

Ya heden pundaldallananda, ya waday nanamun didan duwan linala'i. Ya hay aat di pandelengda, ya humili goh, an ay balitu', ya humili goh di angahda. Ya alyonday, Hay nalpuwanyu nin? Ya inulgud da Kimmulug di nalpuwanda. Ya inalidan diday, Ihna goh di ohah ligat hi ah'upanyu ya un ayu umatam edeh nan pohdonyuh ayan an babluy. At initnudda didad nangamung un ma'amang heden pantaw an umayanda.

Ya unat goh magadyuhda, ya wada han ongol an wangwang, an hiyay bad'angon. Ya henen wangwang, ya mi'id ah langtaynah owon, ya maluhung goh. At manoh'adan middum hinan lungdayada, ti alyonday, Anaad, ta umat hitu? Mu nan linala'in nangitnud ay dida, ya inaliday, Mahapul an bad'angonyuh ten wangwang, ta way atonyun umuy eden pantaw. At inunudda, mu wumigwigda. Ya ente'adan bumad'ang eden wangwang.

Ya wan inatamanda nan maluhung, ya ente'an
Kimmulug an malimuh, ya inalinay, Anggay an ten
malimuha', ti mahuyatan di ulu' hi danum.

Ya inalin Mundenol di, Agi', adi'a tuma'ot, ti ten male'na' di bunolna, ya nahamad an panag. Ya inalin Kimmulug di, Agi', hay punlungdayaa' hi ataya' di paddunay a'abaka'. Adi' ahan tigon henen babluy an ma''aphod an amin. At hemmelong ahan di pannignan atata'ot.

Mu hi Kimmulug, ya inyal'allanay ta'otnan alyonay, Adi' ahan tigon henen babluy ti ten munlononga'. Ya naliwanan munnomnom hi, aat di alenggopan, ya nan homo' Apo Dios.

Mu inanuhan Mundenol han ibbanan hi Kimmulug an len'om an intata'nang hinan danum, ta adi munlonong. Mu hi Kimmulug, ya immod'o'od'od, ta nangamung inulgud Mundenol di aat Jesus an alyonay, Hi Jesus di manalimun an amin ay ditu'u. At hiyay nipadenolanah itang. Ya palpaliwanda dimmalan, ya la'tot ya inatamanda nan at'atappaw. Mu heden pingit di wangwang, ya tinnigdan ihna han duwan mahenhenagan an manamun dida. Ya himmapit dade han anghel ya alyonday, Da'mi anghel Apo Dios hi hennagnad badanganmi da'yu.

Ya intuluy'un nun'enap, ya tinnig'uy ad abuniyan, an wah nan tu'yap di i'itang an duntug. At nalaka mahkay hi nunti'idan da Kimmulug ay Mundenol hinan buludna, ti binadangan dane han anghel.

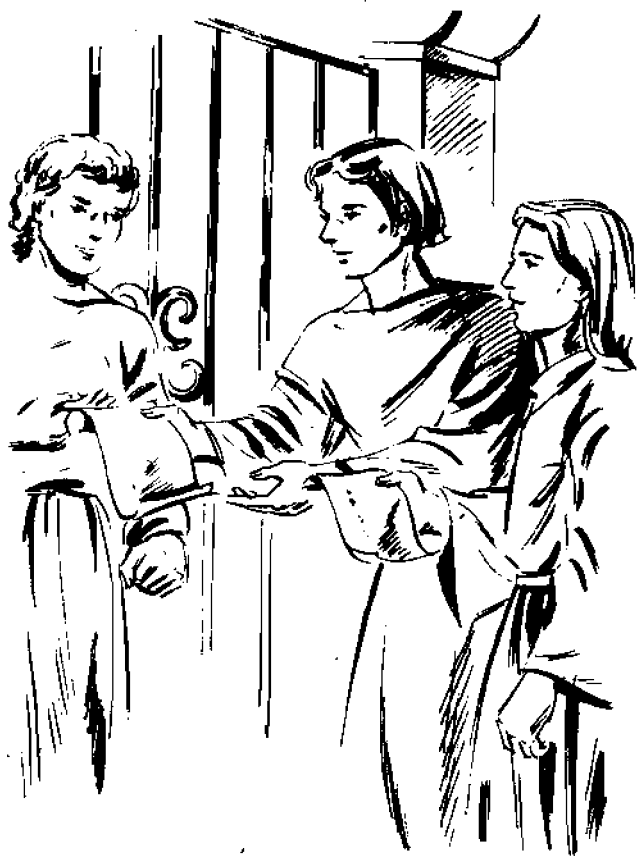
Ya unat magadyuhdah nan pantaw ya pimmitawday
do'ol hi nunhitud abuniyan. ta damuwonda dida At
ni'hapit dade din duwan anghel an nangitnud ay da
Kimmulug ay Mundenol ay danen bimmuhu' Ya inaliday.
Didatuy nanamhod an kimmulug ay Apo Dios hi
wadandah nan luta. ti din'ugdan amin di mahapul hinan
luta. ti dimmalat nan pangulugandan Apo Dios.

Ya wada goh di do'ol an bimmuhu', an muntalampet
an ikantaanda dida. Mu henen ikantada. ya hay
pundenolandad abuniyan hi dimmatngan da Kimmulug ay
Mundenol.

Ya danen duwan nangitnud ay da Kimmulug, ya inalinad ayaganday udumnah ibbada. Ya unat goh inayaganda, ya waday tuluh linala'in immalidan niyappad hinan luhud, ya hay ngadan di oha, ya hi Enok, ya hay oha, ya hi Moises, ya hay oha, ya hi Ilias. Ya unat goh pimmitawda, ya inulgud daden nangayag an alyonday. Tiaday immali an dimmalat nan namhodda goh hinan Ali tu'u.

At indat da Kimmulug ay Mundenol din nali'up an papel an paddungnay pahidan innaldah din na'ullipit an pantaw. At henen mungguwalya, ya innalnad inyuynah nan Ali. Ya unat goh binahan han Alih nen pepel, ya alyonay, Oot uggo di wadanda? Ya alyonday ihnadah nan pantaw an timma'dog. Ya inalin di Alin diday. Ibughulyu nan pantaw, ya inhigupyu didah tu.

Ya intuluy'un nun'enap, ya tinnig'u da Kimmulug ay Mundenol an himmigup hinan pantaw. Mu heden himmigupanda, ya numbalin di tigawda, ta pinumhod. At linubunganda dida hi ma'appaha' an lubung, an ay balitu' di henelna. Ya nidatanda goh hi uklup di Ali an na'angngina, ya nan alpa goh an gital. Ya ahigagangoh an amin di kengkeng hi ad abuniyan hi pun'amlongandah di. Ya waday nangalin dida hi, Humigup ayu, ta mi'yan'anla ayuh nan Apu tu'u. Mu da Mundenol ay Kimmulug, ya ni'kantadah di, mu hay ingkantada, ya inaliday. Nan inumbun hi umbunan di mumpapto', ya nan Uyaw goh an Kalnilu, ya maphod un hapiton di tataguy amaphodanda. Ya diday me'gonan, ya diday na'abbagbagtu, ya nidugah goh di bi'ahda, ta minaynayun hanah mid pogpogna.

Ya intuluy'un nun'enap, ya nunwingia', ya tinnig'uh
Nakudang di Nomnomnan immatam hinan wangwang. Ya
inah'upana han tagun hay ngadana, ya hi Mid Lomo' an
Mangehdol. Ya inluganah Nakudang di Nomnomnad
imbad'angna hiyad nalaka.

Ya dimma'al hi Nakudang di Nomnomna, ya nunti'id
hinan i'itang an duntug, mu mid ah ohah nanamun hiya.

Ya unat goh immatam hinan pantaw, ya mungkulkug. Ya pimmitaw din tulu, an din niyappad hinan luhud, ya inaliday, Hay nalpuwam? Ya hay mahapulmu? Ya alyon Nakudang di Nomnomnay, Ha'in, ya ne"ana' ya ni'yinuma' hidin Alin immalih nan babluymi, ya ni'dallanan hinan kulhami, ya nuntudtudu goh. Ya imbagadan hiyan alyonday, Oot, uggoh di pahim? Ya hi Nakudang di Nomnomna, ya am'aminnonay bolhanan 'aw'a'aw'awon, mu mi'id ah impabuhu'nah impattigna.

At han duwan anghel, ya immuydah nan Ali, ya alyonday ihnan immatam hi Nakudang di Nomnomna. Ya alyon nan Ali, Umuy ayu, ya hinawidyuy ngamayna ya hu'ina, ya inyuyyuh di.

At intayap nan anghel, at inyuydah din pantaw an buhu'an di ongol an ahui ya apuy, ya enggahda hiyah di. Mu hay tinnig'u, ya ta'on hi unta umatam ad abuniyan, ya mid ay di pahih ipattig, ya ag'aga damdama ya imbanggad dita hi ad imbelnu. At inggibo'u, ya ninomnom'un un hay enenap'u. At anggaynana.